Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

14 мая 1991 г. АЎТОРАК

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

№ 92 (21620)

Цана 10 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ ад 18 да 18 СУТАК

НАДЗЕЯ НА РЭСПУБЛІКІ, НА РАЗУМНЫ СЭНС

У сувязі з падрыхтоўкай праграмы антыкрызісных мер, якая павінна абмяркоўвацца на маючай адбыцца сесіі, урад рэспублікі запрасіў для яе экспертнай ацэнкі вядомых эканамістаў краіны, дактароў эканамічных навук, народных дэпутатаў СССР М. Шмялёва і Г. Лісічкіна. Закончыўшы работу, яны ўчора сустрэліся з больш шырокім колам — прадстаўнікамі Савета Міністраў і Дзяржэканомплана рэспублікі, вучонымі, спецыялістамі, журналістамі, адказалі на пытанні, выклалі свой пункт погляду на эканамічныя праблемы. З вуснаў М. Шмялёва і Г. Лісічкіна выразна прагучала думка: выхад з сённяшняй сітуацыі трэба шукаць па ўзгодненых дзеяннях рэспублік, бо надзея на цэнтр слабая, за ўсіх нашых далейшых кроках неабходна логікай разумнага сэнсу. А ён перш за ўсё дыктуе: свабоднае прадпрымальніцтва, нармальны паўнакроўны рынак.

Больш падрабязна пра гэту сустрэчу — у адным з наступных нумароў «Звязды».

МАГІЛЁЎЧАНЕ НА ЭЛЬБРУСЕ

МАГІЛЁЎ. (А. Санчук). Вярнулася дадому сумесная экспедыцыя абласной федэрацыі альпінізму і гарадскога клуба турыстаў «Азімут». Дзесяць магілёўчан пад кіраўніцтвам інструктара альпінізму Сяргея Мажэйкі 5 мая ўзышлі на самую высокую вяршыню Еўропы. Такая падзея адбылася ўпершыню, і таму для Магілёўшчыны яе нельга лічыць ардынарнай.

Узыходжанне не было лёгкім, ускладнялася 20-градусным марозам і моцным ветрам. Але прайшло бездакорна. Патраціўшы пяць дзён на акліматызацыйную трэніроўку, магілёўчане выйшлі на штурм гары ў тры гадзіны ночы. І другі світанак, калі ўжо загарэліся пазалотай вяршыні Вялікага Каўказа, яны сустрэлі на вышыні 5 тысяч метраў. Апоўдні група ўжо была на ўсходняй вяршыні двухгаловага велікана.

Летам удзельнікі эльбрускага ўзыходжання збіраюцца ў горы Цянь-Шань. Але не толькі са спартыўнай мэтай. Клуб турыстаў «Азімут» плануе вывесці ў горы некалькі груп падлеткаў з раёнаў Магілёўшчыны, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. Іх інструктарамі стануць тыя, хто пабываў на Эльбрусе.

ІНСТЫТУТ—У МІЖНАРОДНАЙ АСАЦЫЯЦЫІ

ГРОДНА. Пры жаданні навучыцца майстэрству ў фермераў Галандыі, Германіі, іншых краін змогуць студэнты Гродзенскага сельгасінстытута. Абавязковая ўмова — добрае веданне замежнай мовы і выдатныя поспехі ў навучанні па выбранай спецыяльнасці.

Акрамя таго, студэнцкія работы па праблемах сельскай гаспадаркі могуць трапіць на міжнародны конкурс або ўдзельнічаць у навуковых мерапрыемствах такога ж маштабу. Гэта стала магчымым дзякуючы ўступленню сельгасінстытута ў міжнародную Асацыяцыю студэнтаў сельскагаспадарчых вышэйшых навучальных устаноў. Пакуль што гэта адзіная навучальная ўстанова такога профілю ў рэспубліцы, якая стала членам асацыяцыі.

СЛАВУТАМУ ЗЕМЛЯКУ ПРЫСВЯЧАЕЦЦА

ТУРАЎ. Імя старажытнага беларускага пісьменніка і грамадскага дзеяча Кірылы Тураўскага (1130—1182) сёння добра вядома ўсім. А былі ж гады, калі яго, як і Ефрасінню Полацкую і Францыска Скарыну, не называлі інакш, як цемрашалам. Адначак тураўчане заўсёды памяталі аб сваім славутым земляку.

І вось у гарадскім пасёлку адбылося свята, прысвечанае дню памяці К. Тураўскага. У праграме — богаслужэнне на Замкавай гары, у якім прынялі ўдзел святары з многіх гарадоў рэспублікі, урачыстая цырымонія, прысвечаная пачатку рэканструкцыі храма XII стагоддзя, фестываль народнай творчасці, святочны кірмаш. У святкаванні прынялі ўдзел жыхары многіх вёсак і гарадоў Лельчыцкага, Столінскага, Жыткавіцкага раёнаў.

На думку арганізатараў свята, яно павінна стаць традыцыйным і служыць адраджэнню і захаванню культурных традыцый Тураўшчыны.

КАМСАМОЛЬЦЫ ПРАКЛАДВАЮЦЬ МАРШРУТ

МАР'ІНА ГОРКА. (С. Ворскі). Гэтага турыстычнага маршруту не сустрэць пакуль што ні ў адным даведніку для падарожнікаў. Праклалі яго па пухавіцкай зямлі камсамольцы Рудзенскага завода пластмасавых вырабаў.

Маршрут падарожжа — населеныя пункты, дзе нарадзіліся і жылі іх землякі, якія загінулі пры выкананні воінскага абавязку ў Афганістане. У 12 вёсках і пасёлках пабываюць школьнікі, наведаюць бацькоў воінаў, а таксама дагледзяць магілы, ускладуць вянкі, дапамогуць бацькам загінуўшых па гаспадарцы. У час паходу будуць сабраны матэрыялы для будучай музейнай экспазіцыі ў школе. Ужо наладжаны сувязі з экіпажам рыбалавецкага траўлера «Мікалай Чэпік», які носіць імя героя-земляка. Год назад райком камсамола звярнуўся ў Савет Міністраў СССР з прапановай прысвоіць імя Героя Савецкага Саюза М. Чэпіка аднаму з марскіх суднаў. І вось траўлер прыбыў са свайго першага прамысловага рэйса ў порт прыпіскі — Находку. Тут адбылася сустрэча экіпажа карабля з бацькамі воіна-героя.

ДЗЯЦЕЙ АБСЛЕДУЮЦЬ СПЕЦЫЯЛІСТЫ

МАГІЛЁЎ. (А. Санчук). Больш як тысячу дзяцей у вёсках Чэрыкаўскага раёна абследавалі ў гэтыя дні брыгады ўрачоў рознага профілю абласной дзіцячай бальніцы. Да канца мая яны праверацць стан здароўя ўсіх хлапчукоў і дзяўчынак раёна.

Брыгады медыкаў выязджаюць на месцы, заключыўшы дагаворы з калгасамі, саўгасамі, прадпрыемствамі. Першарадная ўвага—раёнам, якія найбольш пацярпелі ад радыяцыі.

Вынікі абследаванняў не радуюць. Так, з 70 дзяцей, якіх спецыялісты агледзелі ў чэрыкаўскім калгасе «Наватар», 47 маюць розныя паталогіі. На жаль, карціна з захворваннямі дзяцей прыкладна аднолькавая ва ўсіх раёнах вобласці, у тым ліку і «чыстых» ад радыяцыі. Летась выязныя брыгады абследавалі восем тысяч дзяцей і выявілі, што больш як 60 працэнтаў з іх неабходна лячыць.

Ёсць і суцяшальны момант. Зараз дзіцячая смяротнасць на Магілёўшчыне ў два з палавінай разы ніжэйшая, чым па СССР, знаходзіцца на ўзроўні скандынаўскіх краін. Станоўча ўплывае комплекс медыцынскіх мер па захаванню маленькіх жыццяў.

МЭТА ЗАСТАЛАСЯ ТОЙ ЖА

САЛІГОРСК. (М. Лойка). Днямі ў горадзе прайшло свята газеты «Шахцёр», якой сёлета споўнілася 60 гадоў. Мяняліся назвы: «Калгаснік Старобіншчыны», «Пагранічная праўда», «Савецкі патрыёт», «Шахцёр», а мэта газеты была нязменнай — служыць людзям. У гарадскім доме адпачынку калектыў рэдакцыі сустрэўся са сваімі чытачамі. «Шахцёраўцаў» павіншавалі заснавальнікі газеты: райком партыі, гарадскі і раённы Саветы народных дэпутатаў, а таксама абласная арганізацыя Саюза журналістаў БССР. Былі наладжаны святочны канцэрт, гульні і атракцыёны.

АДКАЗЫ НА ЗЛАБАДЗЁННЫЯ ПЫТАННІ

Пасля апублікавання ў нашай газеце матэрыялу «Яшчэ раз аб кампенсацыі і індэксацыі даходаў» (20 красавіка г. г.) у Дзяржкампрацу БССР і рэдакцыю газеты паступіла шмат пісьмаў. Сёння мы друкуем адказы на частку пытанняў нашых чытачоў і ўвогуле пастаўленых самім жыццём.

(Глядзіце 3-ю старонку).

ДАРОГА ДА КОЖНАГА ПОЛЯ

Вёска: адраджэнне гаспадара

Ведаеце, з чаго яшчэ ў тыя далёкія пасляваенныя гады славуты старшыня калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна Кірыла Пракопавіч Арлоўскі пачынаў тут сваю дзейнасць? З дарогі. Узяў у дзяржавы грашовую пазыку і перш-наперш ад райцэнтра да Мышкавіч — цэнтральнай сядзібы гаспадаркі — адсыпаў шырокую і роўную гравійку, заасфальтаваў яе. Потым паступова такімі ж добраўпарадкаванымі дарогамі былі звязаны ўсе населеныя пункты калгаса. Але і на гэтым не спыніліся. Зрабілі пад'езды да кожнага поля, фермы, комплексу.

Гэты, можна сказаць, хрэстаматыйны факт прыйшоў на ўспамін у саўгасе «Селішча». Яго дырэктару Валерыю Андрэевічу Ільічу, як высветлілася, ніколі не даводзілася бываць у кіраўскім «Рассвеце», але ён, калі восем гадоў назад узначаліў гаспадарку, пачынаў таксама з прасёлачных дарог. Вымусілі да гэтага складаныя абставіны, у якія трапіў новы кіраўнік, і рэзка перасечаны рэльеф мясцовасці гаспадаркі.

Сапраўды, як успамінаў дырэктар, тут траплялiся такія нізкія, забалочаныя мясціны, што ў веснавое разводдзе ці асеннюю слоту не тое што на машыне — на трактары цяжка было праехаць.

— Сёння, — не без гонару зазначае Валерый Андрэевіч,— у любую нашу вёску хоць бокам каціся. Больш таго, добраўпарадкаваная дарога вядзе да кожнага поля.

У гэтым мы пераканаліся ўвачавідкі: літаральна за лічаныя мінуты легкавушка даcтаўляла на любы вытворчы ўчастак. Варта заўважыць, што ўсе гэтыя стужкі заасфальтаваных шашэек і ўкатаных гравіек з'явіліся не па загаду добрых дзядзькоў з райцэнтра ці вобласці. Не, усё зроблена за саўгасныя грошы і, што асабліва трэба адзначыць, уласнымі сіламі, так званым гаспадарчым спосабам.

— Магчыма, нехта падумае, што ў нас было столькі рабочай сілы і грошай, што мы не маглі ім прыдумаць лепшага накіравання, як толькі на будаўніцтва дарог, — гаворыць В. Ільіч. — Усё якраз наадварот.

Гэта праўда. У «Селішчы» быў востры недахват рабочых рук, бедная саўгасная каса (прыбытак за дзесятую пяцігодку склаў усяго 98 тысяч рублёў, за адзінаццатую — 246 тысяч). Да таго ж, набралася шмат вытворчых і сацыяльна-бытавых праблем, якія таксама чакалі свайго часу. Але менавіта распачаўшы ўпарадкаванне спрадвеку занядбаных сельскіх вуліц і дарог спачатку ў цэнтральных, найбольш буйных населеных пунктах, а затым і ў аддаленых, як кажуць, неперспектыўных, тут вызначылі сваю стратэгію. Сутнасць яе заключалася ў тым, каб пераканаць людзей, што ўсё гэта робіцца з прыцэлам на далёкую перспектыву, і тым самым затрымаць іх, а перш-наперш моладзь, на роднай бацькоўскай зямлі.

Безумоўна, будаўніцтва дарог — складаная задача, карпатлівая і дарагая справа. Але ў саўгасе разумеюць: без яе вырашэння немагчыма паспяхова наладзіць вытворчасць, арганізаваць прадукцыйную працу, нарэшце, забяспечыць людзям нармальнае жыццё. Так што тут нельга шкадаваць ні клопатаў, ні сродкаў.

І ў гаспадарцы не шкадуюць, але выдаткоўваюць з толкам і карысцю. Толькі, скажам, летась пабудавалі 27 кіламетраў дарог, на якія затрацілі прыкладна 1,5 мільёна рублёў. А ўсяго іх рэканструявана ўжо 60 кіламетраў. З'явіўся і свой асфальтавы заводзік, прадукцыяй якога «апранаюць» кіламетр за кіламетрам прасёлкі. У бліжэйшыя два гады плануюць пакрыць асфальтам усе ўнутрыгаспадарчыя дарогі. Набылі два грэйдэры, іншыя машыны, так што можна ствараць ужо сваю дарожную службу. І ствараць.

Дарога да кожнага поля... У «Селішчы» гэта мае самае непасрэднае дачыненне і да работы на зямлі. У той час як па ўрадлівасці яна адна з самых бедных у раёне, прырода шчодра нашпігавала яе каменнем і валунамі. Да таго ж, многія тутэйшыя мясціны моцна пераўвільготнены і забалочаны, зараслі хмызняком. А контурнасць асобных лапікаў была такая мудрагелістая, што і тэхніку пусціць нельга. ПМК меліярацыі, вядома, шмат зрабіла па навядзенню парадку на зямлі.

— Але цяпер, калі культуртэхнічныя работы праводзяцца не за дзяржаўныя сродкі, а за кошт гаспадарак, — зазначае Валерый Андрэевіч, — ад паслуг меліяратараў прыйшлося адмовіцца — вельмі дорага.

Варта сказаць, эстафета ад меліяратараў трапіла ў магутныя, надзейныя і працавітыя рукі. Для наступу на каменне, хмызнякі, балоты ў саўгасе ёсць экскаватар, карчавальнікі, тры каменеўборачныя машыны, іншая неабходная тэхніка. Створана спецыяльнае звяно, якое круглы год прыводзіць палі ў парадак. Узначальвае гэта падраздзяленне Мікалай Іванец, які сам працуе на балотным трактары Т-170Б. Разам з Мікалаем Булахам яны звычайна першымі «штурмуюць» некрануты ўчастак. Што і казаць, работка ў іх яшчэ тая, затое вынік радуе асабліва: былі суцэльныя камяніца і хмызняк, а цяпер выдатная 12-гектарная паша для ўласных кароў вяскоўцаў. У першым вытворчым участку нам паказалі поле азіміны. Не ведаючы, ніколі не падумаеш, што яшчэ летась там быў кар'ер.

Летась на 32-бальнай глебе ўзята з гектара 35 цэнтнераў збожжа, 840 — кармавых караняплодаў. А першы вытворчы ўчастак, які ўзначальвае Мікалай Андрэевіч Рогач, стаў удзельнікам ВДНГ СССР і атрымаў прэмію.

Шчодрая на ўраджай ніва — багатая саўгасная каса. Тры гады запар прыбытак гаспадаркі перавышае мільён рублёў.

— Калі ёсць грошы, можна развіваць і сацыяльную інфраструктуру, — робіць вывад В. Ільіч.

І ў «Селішчы» яе паспяхова развіваюць. Тут сёння няма праблемы з кадрамі механізатараў, жывёлаводаў. Людзі застаюцца, прыязджаюць, працуюць, стараюцца. Чаму ж не — ёсць дзе жыць. Вось у вёсцы Крамянцы адразу ўводзяцца 5 двухпавярховых катэджаў з усімі камунальнымі зручнасцямі, коштам 57 тысяч рублёў кожны. А намечана пабудаваць тут яшчэ дзесяць. 14 такіх дабротных дамкоў будуць заселены ў Мышыцах, Бабрах, Калачах. Усяго ж ужо амаль 70 катэджаў. На цэнтральнай сядзібе закладзены падмурак клуба на 375 месц. У перспектыве тут жа, у Калачах, распачнецца будаўніцтва гандлёвага цэнтра, спартыўнай залы з басейнам. Непадалёк вядуцца работы па ачыстцы возера, каб ператварыць яго ў зону адпачынку вяскоўцаў.

І я разумею так: дарогі, за будаўніцтва якіх у свой час актыўна і дружна ўзяліся ў саўгасе «Селішча», вядуць не толькі ў кожную вёску, да кожнага поля, галоўнае — яны вядуць да людзей, да кожнага чалавека.

І гэта вельмі правільны напрамак.

І. БРАЛКА,
спец. кар. «Звязды».

Лагойскі раён.

На здымках: машыніст пагрузчыка **М. Ліхтаровіч**; «Вось і на суседнім участку трэба зрабіць так, як на гэтым полі», — раіць дырэктар саўгаса **В. Ільіч** трактарыстам **В. Ціханаўцу** і **С. Кунскаму**.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

ДАБРЫНЯ НЕ ВЕДАЕ МЕЖАЎ

Актуальны каментарый

Пошук сродкаў для дапамогі людзям, якія пацярпелі ад чарнобыльскай трагедыі, уваходзіў у праграму першага ў гісторыі візіту дэлегацыі Беларускай ССР на чале з прэм'ерам Вячаславам Кебічам у Японію. З таго часу мінула больш як два месяцы. Ці ёсць ужо канкрэтныя вынікі?

На пытанне карэспандэнта БЕЛТА адказвае міністр замежных спраў рэспублікі Пётр Краўчанка:

— Многія грамадскія арганізацыі Японіі, яе велікадушны народ з разуменнем аднесліся да нашай місіі і перадалі дакументы на аказанне дапамогі ў пяць мільёнаў долараў.

У ходзе знаёмства з краінай беларуская дэлегацыя наведала, у прыватнасці, горад Акіта — цэнтр аднайменнай прэфектуры. Цяпер з візітам у адказ у нас з 5 па 10 мая знаходзілася дэлегацыя з Акіта, якую ўзначальваў Масаміцу Сасакі, старшыня праўлення мясцовага аддзялення ЮНІСЕФ — дзіцячага фонду ААН. Гэта вельмі важна, паколькі госці сумяшчаюць рэгіянальныя аспекты дапамогі і міжнародныя. Мы, дарэчы, спадзяёмся, што ў перспектыве і ў Мінску будзе адкрыта аддзяленне ЮНІСЕФ. Спачатку японскія сябры абяцалі дапамагчы нам медыкаментамі на суму каля 200 тысяч долараў, а прывезлі дар у многа разоў большы — дастаўлены груз перавышае 450 кілаграмаў. Ён уручаны дзіцячаму гематалагічнаму цэнтру ў Мінску і медыцынскім установам Гомеля.

Гэтымі днямі рэалізавана яшчэ адна дагаворанасць. Беларусь атрымала чатыры унікальныя дыягнастычныя цэнтры ад самага вядомага ў Японіі міжнароднага дабрачыннага фонду «Чарнобыль», які ўзначальвае 90-гадовы Сасакава-Сан. Цэнтр уяўляе сабой мікрааўтобус, аснашчаны унікальнай апаратурай, якая не мае аналагаў у свеце. Ён дае магчымасць выяўляць раннія формы анкалагічных захворванняў, рабіць экспрэс-аналізы крыві па многіх параметрах.

Але як, на жаль, у нас яшчэ здараецца, пяць цэнтраў-установак, якія прыбылі ў краіну, пачалі дзяліць у Маскве: два Беларусі, два Украіне і адзін— Бранскай вобласці. Між тым, у нас на руках ёсць дакументы, атрыманыя ў Японіі, аб тым, што іменна Беларусі належаць чатыры цэнтры. Трэба прама сказаць, што толькі дзякуючы ўмяшанню Старшыні Савета Міністраў рэспублікі В. Кебіча, яго звароту да кіраўніцтва Міністэрства аховы здароўя краіны і Дзяржкамітэта СССР па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС была аднаўлена справядлівасць. Цяпер мы разлічваем ужо да восені поўнасцю абследаваць усіх дзяцей у паражоных раёнах.

І апошняе. У бліжэйшыя месяцы Беларусь маюць намер наведаць дзесяткі японскіх бізнесменаў, урачоў, вучоных для перадачы вялікай партыі медыкаментаў і абсталявання ад жыхароў горада Сандай — пабраціма Мінска.

Стыпендыі і прэміі Кампартыі Беларусі

У адпаведнасці з рэзалюцыямі XXXI з'езда КПБ «Аб палітыцы Кампартыі Беларусі ў галіне адукацыі, навукі і культуры» і «Аб маладзёжнай палітыцы Кампартыі Беларусі» Сакратарыят ЦК КПБ прыняў рашэнне аб устанаўленні стыпендый імя П. М. Машэрава Кампартыі Беларусі, прэмій КПБ у галіне сацыяльна-палітычных і гуманітарных навук.

Стыпендыі імя П. М. Машэрава Кампартыі Беларусі будуць прысуджацца, пачынаючы з 1991/92 навучальнага года, студэнтам вышэйшых навучальных устаноў і аспірантам за асаблівыя поспехі ў вучобе, актыўную навуковую і грамадскую работу. Устаноўлена пяць стыпендый па 100 рублёў у месяц для студэнтаў ВНУ і дзве стыпендыі па 150 рублёў у месяц для аспірантаў.

Кандыдатуры на атрыманне стыпендый імя П. М. Машэрава вылучаюцца партыйнымі арганізацыямі ВНУ і навуковых устаноў сумесна з камсамольскімі арганізацыямі, саветамі ВНУ і вучонымі саветамі навуковых устаноў. Прысуджэнне стыпендый імя П. М. Машэрава ўскладаецца на камісію ЦК Кампартыі Беларусі, якая зацвярджаецца Сакратарыятам ЦК КПБ з ліку камуністаў — выкладчыкаў ВНУ, вучоных, прадстаўнікоў партыйных камітэтаў тэрмінам на 3 гады. Назначэнне стыпендый студэнтам ВНУ праводзіцца два разы ў год па выніках экзаменацыйнай сесіі, пачынаючы з шостага семестра, аспірантам — адзін раз у год, пачынаючы з другога года навучання. Выплата стыпендый ажыццяўляецца партыйнымі камітэтамі або бюро ВНУ і навуковых устаноў. Назначэнне стыпендый імя П. М. Машэрава Кампартыі Беларусі не з'яўляецца падставай для спынення выплаты дзяржаўных і іншых стыпендый.

Прэміі Кампартыі Беларусі прысуджаюцца за лепшыя распрацоўкі ў галіне сацыяльна-палітычных і гуманітарных навук. Устаноўлены дзве прэміі за навуковыя працы і адна за падручнікі. Яны прысуджаюцца адзін раз у два гады, пачынаючы з 1993 года. Размер прэміі 5.000 рублёў.

Вылучэнне работ на атрыманне прэміі Кампартыі Беларусі робіцца пярвічнымі партарганізацыямі, абласнымі, гарадскімі, раённымі камітэтамі КПБ, прэзідыумам АН БССР, калегіямі міністэрстваў і ведамстваў, вучонымі саветамі навуковых устаноў і ВНУ, творчымі і грамадскімі арганізацыямі ў асобе іх рэспубліканскіх органаў.

Прэміі Камуністычнай партыі Беларусі прысуджаюцца за даследаванні, якія ўносяць буйны ўклад у развіццё сацыяльна-палітычных і гуманітарных навук, садзейнічаюць паскарэнню эканамічнага, сацыяльнага, духоўнага прагрэсу рэспублікі, узбагачаюць і паглыбляюць тэарэтычную базу КПБ, а таксама за лепшыя падручнікі па сацыяльна-палітычных і гуманітарных дысцыплінах для вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, сярэдніх агульнаадукацыйных школ, прафтэхвучылішчаў і для сістэмы палітычнай і эканамічнай вучобы працоўных, якія атрымалі шырокае грамадскае прызнанне. Навуковыя працы, вылучаемыя на атрыманне прэміі, павінны быць апублікаваны ў друку не менш чым за год да прадстаўлення іх на прэмію, а падручнікі — не менш чым за два гады. Не дапускаецца вылучэнне на атрыманне прэміі Кампартыі Беларусі работ, удастоеных або вылучаных на атрыманне Ленінскай прэміі, Дзяржаўнай прэміі СССР, прэміі Савета Міністраў БССР, дзяржаўных прэмій іншых рэспублік. Калектыў, прадстаўлены на атрыманне прэміі Кампартыі Беларусі, павінен уключаць толькі асноўных аўтараў, і яго колькасць не павінна перавышаць шасці чалавек. У састаў аўтарскага калектыву саіскальнікаў могуць быць уключаны асобы, якія не з'яўляюцца грамадзянамі БССР і СССР, але выканалі работу па сумесных з арганізацыямі рэспублікі планах і праграмах і вылучаны гэтымі арганізацыямі.

Прысуджэнне прэмій ускладаецца на камітэт па прэміях Кампартыі Беларусі, які фарміруецца з ліку буйных вучоных і спецыялістаў, прадстаўнікоў парткомаў і зацвярджаецца Бюро ЦК КПБ тэрмінам на чатыры гады.

Работы, вылучаныя на атрыманне прэміі Камуністычнай партыі Беларусі, разглядаюцца камітэтам у два этапы. На першым этапе адбіраюцца работы для ўдзелу ў конкурсе на атрыманне прэмій, на другім— прымаецца рашэнне аб прысуджэнні прэмій.

Для шырокага азнаямлення грамадскасці з дапушчанымі да ўдзелу ў конкурсе работамі спіс з указаннем іх аўтараў і арганізацый, якія вылучылі гэтыя работы, публікуецца ў лютым у партыйным друку. Разглядаемыя камітэтам работы павінны ўсебакова абмяркоўвацца ў пярвічных партыйных арганізацыях і працоўных калектывах, на пасяджэннях партыйных камітэтаў, вучоных, рэдакцыйна-выдавецкіх саветаў, у творчых і іншых грамадскіх арганізацыях, у друку, тэле- і радыёперадачах, на сходах грамадскасці. Матэрыялы гэтых абмеркаванняў, водгукі, заўвагі і прапановы накіроўваюцца ў камітэт і ўлічваюцца пры разглядзе работ, прадстаўленых на атрыманне прэміі Кампартыі Беларусі.

Рашэнне камітэта аб прысуджэнні прэмій КПБ уступае ў сілу пасля зацвярджэння яго Бюро ЦК, пастанова якога публікуецца ў партыйным друку. Асобам, удастоеным прэміі Камуністычнай партыі Беларусі, прысвойваецца званне «Лаўрэат прэміі Камуністычнай партыі Беларусі». Уручэнне прэмій прымяркоўваецца да 1 студзеня — дня ўтварэння Кампартыі Беларусі.

Сакратарыятам ЦК КПБ прынята рашэнне аб утварэнні спецыяльнага фонду КПБ, які фарміруецца са сродкаў партыйнага бюджэту, уключаючы добраахвотныя ўклады пярвічных партарганізацый, калектываў і грамадзян, і прызначаны для выплаты стыпендый і прэмій Кампартыі Беларусі.

Палажэнні аб стыпендыях і прэміях Кампартыі Беларусі не прадугледжваюць абавязковую прыналежнасць саіскальнікаў да КПБ.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

ПАГАДНЕННЕ паміж Саветам Міністраў Беларускай ССР і саветам Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі на 1991 год

Савет Міністраў Беларускай ССР і савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі заключылі гэта пагадненне ў мэтах абароны сацыяльна-эканамічных правоў і законных інтарэсаў працоўных, усяго насельніцтва рэспублікі ў перыяд пераходу да рынкавай эканомікі.

I. ЖЫЦЦЁВЫ ЎЗРОВЕНЬ НАСЕЛЬНІЦТВА РЭСПУБЛІКІ

1. Ажыццявіць з красавіка 1991 г. паэтапнае павышэнне заработнай платы рабочых і служачых гаспадарчаразліковых прадпрыемстваў і арганізацый, выкарыстоўваючы для гэтых мэт прыбытак, які застаецца ў іх распараджэнні, маючы на ўвазе павелічэнне ў 1992 годзе сярэдняй заработнай платы працуючым у сферы матэрыяльнай вытворчасці ў 1,5—2 разы. Асобна разгледзець пытанне па маларэнтабельных і стратных прадпрыемствах. Адначасова прыняць меры па паляпшэнню арганізацыі вытворчасці, росту прадукцыйнасці працы, зніжэнню сабекошту, павышэнню якасці і канкурэнтаздольнасці прадукцыі.

Распрацаваць і зацвердзіць новыя размеры тарыфных ставак і акладаў работнікаў народнай адукацыі, аховы здароўя, сацыяльнага забеспячэння, культуры і архіўных устаноў у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў БССР ад 22 сакавіка 1991 г. № 100.

2. З улікам росту цэн і інфляцыі перагледзець у II квартале гэтага года ўзровень пражытачнага мінімуму.

3. У 1991—1992 гадах павысіць размер мінімальнай заработнай платы, пенсій, стыпендый, дапамог і іншых сацыяльных выплат з улікам пражытачнага мінімуму.

4. У другім паўгоддзі бягучага года пачаць рэформу заработнай платы, прадугледзеўшы прадастаўленне ўсім прадпрыемствам шырокай самастойнасці ў вырашэнні пытанняў аплаты працы пры ўстанаўленні дзяржаўных гарантый мінімальных узроўняў аплаты працы.

5. Забяспечыць у маі гэтага года пачатак перагавораў паміж рэспубліканскімі камітэтамі прафсаюзаў і міністэрствамі БССР па заключэнню тарыфных галіновых пагадненняў на 1992 год, з тым каб завяршыць іх па базавых галінах не пазней III квартала бягучага года. Прыняць удзел у заключэнні тарыфных пагадненняў паміж ЦК прафсаюзаў і саюзнымі міністэрствамі.

6. На працягу мая—чэрвеня гэтага года ўстанавіць гранічныя ўзроўні цэн на асобныя сацыяльна значныя тавары і паслугі першай неабходнасці і перш за ўсё харчовыя тавары. Упарадкаваць прымяненне дагаворных і свабодных цэн.

7. Пачынаючы з II квартала бягучага года павысіць з улікам росту цэн грашовыя нормы расходаў на харчаванне і іншыя віды расходаў ва ўстановах аховы здароўя і народнай адукацыі, для навучэнцаў і студэнтаў у аздараўленчых лагерах усіх відаў, дзяцей і дарослых, якія жывуць у розных інтэрнатных установах.

У маі—чэрвені бягучага года вырашыць пытанне аб частковай кампенсацыі за кошт дзяржаўнага бюджэту кошту пуцёвак для аздараўлення дзяцей у дзіцячых аздараўленчых лагерах, што набываюць бюджэтныя арганізацыі рэспублікі ў прадпрыемстваў і арганізацый іншых галін.

8. У маі 1991 года знізіць кошт праезду на прыгарадным чыгуначным транспарце да размераў, якія не перавышаюць меж, устаноўленых пастановай Кабінета міністраў СССР ад 19 сакавіка 1991 г. № 105.

9. Захаваць размеры і тэрміны прадастаўлення льготных тарыфаў на транспарце студэнтам і навучэнцам, што дзейнічалі па стану на 1 студзеня 1991 г.

10. Забяспечыць рэалізацыю прынятых рашэнняў аб падзешаўленні кошту харчавання ў студэнцкіх і школьных сталовых і буфетах.

II. ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ЗАНЯТАСЦІ НАСЕЛЬНІЦТВА

1. Да прыняцця Закона БССР «Аб занятасці насельніцтва Беларускай ССР» разглядаць асобна пытанні па кожнаму прадпрыемству ў выпадку ўзнікнення пагрозы скарачэння рабочых месц і масавых звальненняў.

2. Падрыхтаваць для разгляду на чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета БССР (май бягучага года) праект Закона Беларускай ССР «Аб занятасці насельніцтва Беларускай ССР» (другое чытанне). Забяспечыць сацыяльную абарону часова не занятага насельніцтва, выплату дапамог па беспрацоўю і стыпендый на перыяд павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі беспрацоўных.

3. У бягучым годзе стварыць дзяржаўную службу занятасці. Арганізаваць улік часова незанятых, іх падрыхтоўку і перападрыхтоўку.

4. У праекце Закона БССР «Аб падатках з прадпрыемстваў, аб'яднанняў і арганізацый» прадугледзець падатковыя льготы для прадпрыемстваў і арганізацый, якія ствараюць новыя рабочыя месцы для нарошчвання выпуску тавараў народнага спажывання і аказання паслуг, а таксама для забеспячэння занятасці жанчын і асоб з абмежаванай працаздольнасцю.

5. Унесці ў першым паўгоддзі бягучага года ў Вярхоўны Савет БССР сумесныя прапановы аб удакладненні працоўнага заканадаўства, у другім паўгоддзі—аб прадастаўленні мясцовым Саветам народных дэпутатаў права прыпыняць рашэнні ўласнікаў або ўпаўнаважаных імі органаў аб масавым звальненні работнікаў без іх працаўладкавання.

Пры правядзенні раздзяржаўлення прадпрыемстваў і прыватызацыі ўласнасці забяспечыць абарону канстытуцыйных гарантый і правоў працоўных.

Садзейнічаць эфектыўнай дзейнасці прадпрыемстваў і арганізацый прафсаюзаў па працоўнай дысцыпліне і праваадладзе.

III. ПАДАТКААБКЛАДАННЕ

1. Прадугледзець ільготы па падаткаабкладанню сродкаў прадпрыемстваў, накіроўваемых працоўнымі калектывамі на правядзенне аздараўленчых мерапрыемстваў, аказанне сацыяльнай дапамогі пенсіянерам, інвалідам, маці-адзіночкам, мнагадзетным сем'ям і асобам, якія пацярпелі ад працоўнага калецтва, зыходзячы з вынікаў выканання бюджэту за першае паўгоддзе 1991 г.

2. Захаваць за санаторна-курортнымі, культурна-асветнымі, аздараўленчымі, спартыўнымі, фізкультурнымі і турысцкімі ўстановамі незалежна ад іх ведамаснай прыналежнасці права бязвыплатнага карыстання зямлёй, а таксама прадаставіць указаным установам ільготы па ўплаце падатку на прыбытак.

3. У першым паўгоддзі бягучага года распрацаваць канцэпцыю раздзяржаўлення і прыватызацыі ўласнасці, забяспечыўшы ў ёй абарону правоў і інтарэсаў працоўных.

4. Забяспечыць выкананне рашэння аб кампенсацыі маларэнтабельных і стратных аб'ектаў сацыяльна-культурнай сферы, установаў культуры і спорту Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, якія не маюць неабходных крыніц для іх выплаты.

5. Прадугледзець на 1991 год датацыю і выдзяленне сродкаў у фонд сацыяльнага страхавання Беларусі ў сувязі з рэформай аптовых і розничных цэн і павышэннем цэн на санаторна-курортныя пуцёўкі і адпачынак працоўных і іх дзяцей.

IV. АХОВА ПРАЦЫ І НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

1. Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі распрацуе і ўнясе на разгляд Вярхоўнага Савета рэспублікі ў другім квартале бягучага года Закон БССР аб ахове працы, а Савет Міністраў БССР у кастрычніку—Экалагічны кодэкс БССР.

2. Сумесна распрацаваць механізм эканамічнай зацікаўленасці і адказнасці прадпрыемстваў у карэнным паляпшэнні ўмоў і аховы працы, скарачэнні прымянення ручной працы, укараніць яго ў народнай гаспадарцы рэспублікі ў 1991—1992 гадах.

3. Спецыялізаваць, пачынаючы з 1992 года, на вырабе спецадзення Барысаўскую швейную фабрыку з далейшым развіццём магутнасцей па поўнаму задавальненню патрэб рэспублікі ў спецыяльным адзенні.

4. У бягучым годзе вырашыць пытанне аб выдзяленні прадпрыемствам рэспублікі фондаў на тканіны «Плёстал», а таксама прадугледзець выдзяленне сродкаў на сацыяльную ахову працы.

5. У 1991—1992 гг. арганізаваць спецыялізаваныя вытворчасці па выпуску мыйных сродкаў для забеспячэння імі санітарна-бытавых памяшканняў прадпрыемстваў і арганізацый рэспублікі.

V. АХОВА ЗДАРОЎЯ І ПЫТАННІ ЛІКВІДАЦЫІ ВЫНІКАЎ ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ КАТАСТРОФЫ

1. У 1991—1993 гадах павялічыць асігнаванні на развіццё аховы здароўя ў рэспубліцы да 9 працэнтаў ад нацыянальнага даходу, звярнуўшы асаблівую ўвагу на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы, а таксама на закупку медыцынскага абсталявання і медыцынскіх прэпаратаў.

2. Забяспечыць безумоўнае выкананне Дзяржаўнай праграмы па ліквідацыі ў Беларускай ССР вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у частцы аховы здароўя, забеспячэння сацыяльна-бытавога, матэрыяльнага і медыцынскага абслугоўвання пацярпелых, перасялення сем'яў з забруджаных зон.

Пачаць будаўніцтва ў чыстых зонах загарадных піянерскіх лагераў, лагераў працы і адпачынку, загарадных дач для дзяцей дашкольнага ўзросту ў адпаведнасці з указанай праграмай.

3. Прапрацаваць з працоўнымі калектывамі і пачаць стварэнне рэспубліканскага інвалютнага фонду на неадкладныя патрэбы аховы здароўя ў сувязі з чарнобыльскай катастрофай.

4. Пачаць праектаванне ў 1991 годзе двух санаторных піянерскіх лагераў круглагадовага функцыяніравання на 500 месц кожны і санаторыяў для бацькоў з дзецьмі на 1.500 месц у адпаведнасці з дзяржаўнай саюзна - рэспубліканскай праграмай неадкладных мер па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Забяспечыць увод першай чаргі санаторыя «Прыдняпроўскі». Праз сістэму дзяржаўнага заказу ўключыць у план 1992 года будаўніцтва дома адпачынку «Лагойскі».

5. У бягучым годзе забяспечыць насельніцтва рэспублікі дастатковай колькасцю індывідуальных дазіметраў.

6. Забяспечваць санаторыі-прафілакторыі медыцынскім абсталяваннем нароўні з медыцынскімі ўстановамі.

7. Вырашыць пытанне аб забеспячэнні арганізацый, занятых на будаўніцтве, абслугоўванні і рамонце аб'ектаў на забруджаных радыенуклідамі тэрыторыях, герметычнымі фургонамі для перавозкі людзей.

VI. РАЗВІЦЦЁ НАРОДНАЙ АДУКАЦЫІ, КУЛЬТУРЫ І СПОРТУ

1. Унесці на разгляд Вярхоўнага Савета Беларускай ССР праекты законаў Беларускай ССР «Аб культуры ў Беларускай ССР» (другое чытанне), «Аб фізічнай культуры і спорце ў Беларускай ССР».

2. У 1991—1993 гадах давесці заробкі работнікаў, занятых у сферы культуры—не менш за 2,5 раза ад узроўню 1990 года.

3. Разгледзець у 1991 годзе пытанне аб перадачы ў распараджэнне Міністэрства культуры БССР прафсаюзных клубных устаноў, бібліятэк і кінаўстановак, размешчаных у сельскай мясцовасці.

4. Ажыццявіць прыярытэтнае будаўніцтва аб'ектаў народнай адукацыі, вучэбных карпусоў, студэнцкіх інтэрнатаў, прадпрыемстваў па вытворчасці прадуктаў дзіцячага харчавання, прадпрыемстваў грамадскага харчавання, лячэбна-прафілактычных, аздараўленчых і культурных устаноў, камплектаванне студэнцкіх інтэрнатаў інвентаром, абсталяваннем, мэбляй.

5. Расшырыць, пачынаючы з другога паўгоддзя гэтага года, ільготы для студэнтаў і навучэнцаў пры наведванні імі ў выхадныя дні тэатраў, музеяў, выставак, спартыўна-аздараўленчых устаноў.

VII. ПЕРАБУДОВА ВЁСКІ

1. Стварыць аднолькавыя з гарадамі ўмовы забеспячэння сельскіх жыхароў харчовымі і прамысловымі таварамі.

2. Распрацаваць і прыняць праграму сацыяльнай і эканамічнай перабудовы вёскі.

VIII. ЖЫЛЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА

1. Стварыць умовы для індывідуальнага будаўніцтва жылля, стымуляваць працоўныя калектывы да выкарыстання ўласных сродкаў на будаўніцтва жылля і культурна-бытавых аб'ектаў, дапамагаць ім у забеспячэнні гэтых будоўляў матэрыяламі, сантэхнічным абсталяваннем, будаўнічымі машынамі і механізмамі.

У сувязі з павышэннем кошту будматэрыялаў прапрацаваць пытанне аб павелічэнні памераў крэдытаў, што выдаюцца грамадзянам на індывідуальнае жыллёвае будаўніцтва, пры захаванні на ранейшым узроўні працэнтных ставак за карыстанне крэдытамі.

2. Пры падрыхтоўцы праекта Закона БССР «Аб прыватызацыі жыллёвага фонду» прадугледзець бязвыплатную перадачу часткі жылой плошчы грамадзянам.

IX. ПЫТАННІ ДЛЯ ВЫРАШЭННЯ Ў САЮЗНЫХ ОРГАНАХ

Унесці прапановы ў адпаведныя саюзныя органы:

Аб адмене спагнання 5-працэнтнага падатку з продажу тавараў і паслуг першай неабходнасці, уключаных у састаў мінімальнай спажывецкай карзіны, а таксама аб залічэнні на асабістыя рахункі працоўных аднапрацэнтнага падатку ў Пенсіённы фонд;

аб выдзяленні з саюзнага бюджэту дадатковых асігнаванняў на ліквідацыю вынікаў чарнобыльскай катастрофы з тым, каб адмяніць пяціпрацэнтны надзвычайны падатак з прадпрыемстваў і арганізацый рэспублікі;

аб кампенсацыі страхавых узносаў грамадзян па аналогіі з кампенсацыяй грашовых укладаў ва ўстановах Ашчадбанка СССР;

аб вызваленні ад уплаты прыбытковага падатку студэнтаў і навучэнцаў, якія працуюць у вольны ад вучобы час;

аб выключэнні з сум, абкладаемых падаходным падаткам з грамадзян, сродкаў, атрымліваемых у выглядзе льготных пуцёвак на лячэнне і адпачынак, падзешаўленне кошту харчавання ў сталовых (буфетах) прадпрыемстваў, арганізацый, прамых кампенсацыйных выплат у сувязі з рэформай розничных цэн, аплаты праезду да месца работы і назад і некаторых іншых сацыяльных ільгот;

аб фінансаванні з саюзнага бюджэту дадатковых расходаў, звязаных з аздараўленнем насельніцтва і прадастаўленнем ільгот на выплату дапамог па часовай непрацаздольнасці і родах у размерах, прадугледжаных Законам БССР «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Для кантролю за выкананнем гэтага пагаднення і вырашэння ўсіх узнікаючых у ходзе яго рэалізацыі пытанняў Савет Міністраў БССР і савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі ствараюць камісію. Бакі дагаварыліся, што камісію ўзначальваюць два сустаршыні— намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР і намеснік старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі. Ход выканання пагаднення рэгулярна асвятляецца ў газетах «Беларускі час», «Рэспубліка», па тэлебачанні, радыё і ў іншых сродках масавай інфармацыі.

Бакі абавязваюцца ствараць усе неабходныя ўмовы для рэалізацыі прынятых імі абавязацельстваў.

Савет Міністраў БССР бярэ на сябе абавязацельства своечасова інфармаваць савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі аб магчымых аб'ектыўных змяненнях у сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў рэспубліцы і іх выніках для выканання гэтага пагаднення. У гэтых выпадках бакі выпрацоўваюць узгодненыя рашэнні аб удакладненні асобных пазіцый пагаднення.

Неабходнай умовай паспяховага выканання гэтага пагаднення з'яўляецца стабільная работа прадпрыемстваў і арганізацый усіх галін народнай гаспадаркі рэспублікі. Савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі абавязваецца садзейнічаць Савету Міністраў БССР і іншым органам кіравання народнай гаспадаркай у выкананні гэтага пагаднення. Пры ўмове выканання гэтага пагаднення савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі ўстрымліваецца ад арганізацыі забастовак па пытаннях, якія ўключаны ў пагадненне, а таксама перашкаджаюць яго рэалізацыі.

Пагадненне ўстанаўлівае мінімальныя сацыяльныя гарантыі працоўным і насельніцтву. Яны могуць быць павялічаны пры заключэнні калектыўных дагавораў, пагадненняў на галіновым і рэгіянальным узроўні.

У перыяд дзеяння пагаднення ў яго па ўзаемнай згодзе бакоў могуць уносіцца змяненні і дапаўненні, якія не ствараюць перашкод для выканання прынятых ужо бакамі абавязацельстваў.

Да вырашэння сацыяльных праблем, прадугледжаных пагадненнем, прыцягваюцца Навукова-прамысловая асацыяцыя, Саюз арандатараў і прадпрыемцаў, Саюз малых прадпрыемстваў, саюзы, асацыяцыі кааператараў і іншых прадпрыемцаў рэспублікі.

Гэта пагадненне ўступае ў сілу з моманту яго падпісання бакамі і дзейнічае на працягу 1991 года.

Пагадненне падпісана бакамі 8 мая 1991 года.

Па даручэнню Прэзідыума Савета Міністраў БССР — Старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР В. КЕБІЧ.

Па даручэнню Прэзідыума савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі — старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі У. ГАНЧАРЫК.

Компас—вопыт чытачоў

Экскурсам у гісторыю беларускай кнігі можна назваць юбілейны вечар выдавецтва «Беларусь», які адбыўся ў мінскім Доме літаратара.

70 гадоў — дата значная. Між іншым, і вынікі дзейнасці юбіляра ўражваюць: 22 тысячы выданняў агульным тыражом 370 мільёнаў экземпляраў убачылі свет за гэтыя дзесяцігоддзі. Кнігі з эмблемай першага рэспубліканскага выдавецтва сёння ёсць ў кожным беларускім доме. Ведаюць іх і за мяжой, аб чым сведчаць шматлікія дыпломы і медалі міжнародных кірмашоў. Тэматычны спектр сучасных паслядоўнікаў Скарыны сапраўды шырокі: грамадска-палітычная, прававая, медыцынская, дзіцячая, мастацкая і музычная літаратура, фотаальбомы, плакаты, календары і паштоўкі.

Пачатак быў нясмелым — усяго 30 кніг выпусціла ў 1921 годзе Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі, як яно тады называлася. Яго першынцы даўно ўжо сталі бібліяграфічнай рэдкасцю. Праз дзесяць гадоў у друк было падпісана ўжо 750 кніг. У ліку першых аўтараў — Купала, Колас, Гарэцкі, Глебка. Дарэчы, літаратура таго перыяду выдавалася на чатырох самых распаўсюджаных у рэспубліцы мовах — беларускай, рускай, польскай і яўрэйскай. Улічвалася і разнастайная цікавасць чытачоў. Вось толькі некалькі назваў першых кніг: «Буквар камуніста», «Гутаркі аб веры», «Такарнае рамяство», «Як купляць і вырошчваць коней», «Настаўленне для палявання на ваўкоў»...

— У розныя гады ад «Беларусі» адгалінаваліся і сталі самастойнымі больш дзесяці рэспубліканскіх выдавецтваў, — гаворыць дырэктар выдавецтва Валерый Дубоўскі. — Ва ўмовах ствараемых рынкавых адносін яны становяцца не толькі партнёрамі, але, часткова, і канкурэнтамі. Таму сёння мы выпускаем літаратуру не па тэматычнаму плану, які складаўся гады два назад і зацвярджаўся дзесьці наверсе, а па плану попыту пакупнікоў. Каб лепш і больш аператыўна вывучаць яго, першымі ў рэспубліцы адкрылі свой фірменны магазін у Мінску. Першымі ўвайшлі ў асацыяцыю савецкіх кнігавыдаўцоў. Цесна супрацоўнічаем з зарубежнымі партнёрамі. Больш года працуем над стварэннем малога прадпрыемства па выпуску камерцыйнай літаратуры, часопісаў, рэкламных бюлетэняў. Гэта збавіць нас ад неабходнасці скарачаць колькасць работнікаў, да чаго вымушаны звярнуцца іншыя прадпрыемствы. Увогуле, імкнёмся стаць цывілізаваным выдавецтвам, якое трывала стаіць на нагах. Паперы б вось толькі больш ды паліграфічных магутнасцей...

Што ж, першым заўсёды цяжэй.

Віктар КУКЛОЎ,
кар. БЕЛТА.

Мінск.

Да піянерскага лета

Дзень нараджэння піянерскай арганізацыі, што адзначаецца 19 мая, стане прычынай для свята, якое рыхтуе Першамайскі райком камсамола Мінска і эксперыментальнае вытворчае аб'яднанне «Трыумф». Дзень дзетвары пройдзе ў парку імя Чэлюскінцаў, бо гульні, конкурсы, атракцыёны прызначаны не толькі для хлопчыкаў і дзяўчынак у чырвоных гальштуках.

У наш жорстка нарміраваны час для дзяцей з сарака пяці школ, дзіцячага дома, санаторнай лячэбніцы, якія знаходзяцца на тэрыторыі раёна, старэйшыя таварышы вырашылі арганізаваць міні-казку з сюрпрызамі. І галоўны з іх... Урэшце, не трэба апярэджваць падзеі. Дастаткова сказаць, што капейкі, якія дзеці, як правіла, эканомяць на школьных снеданнях, ім у гэты дзень не спатрэбяцца. Абанемент на бясплатнае карыстанне ўсімі атракцыёнамі, якія ёсць у арсенале парку, яны атрымаюць разам з запрашэннем на свята.

С. КАЛІНКІНА,
кар. БЕЛТА.

Чалавек і яго справа

Элегантныя сукенкі, жакеты і світэры Брэсцкай доследна-эксперыментальнай трыкатажнай фабрыкі карыстаюцца асаблівым попытам у жанчын. Своеасаблівую прыгажосць, сучасны стыль надае вырабам добры крой. І ў гэтым немалая заслуга Людмілы Іванаўны ВАСІЛЬЧУК. Брыгада, якой яна кіруе, працуе з высокай якасцю, сама яна, апрача прафесіі закройшчыцы, асвоіла мноства сумежных.

Фота Р. КАБЯКА. (БЕЛТА).

Задача адна: як выжыць?

На тэмы дня

Нядаўна на чарговай нарадзе кіраўнікоў гаспадарак пачуў, што з 28 калгасаў і саўгасаў раёна толькі 18 маюць уласныя сродкі, астатнія па сутнасці банкруты. Падумалася: можа не дачуў, перапытаў у суседа. Той горка ўсміхнуўся:

— Першыя кветачкі рынкавай эканомікі. Якія будуць ягадкі?

І хоць наш калгас «Першае мая» пакуль што ў ліку тых 18 «шчаслівчыкаў», якія жывуць яшчэ за свой кошт, аднак радасці мала. Наяўных грошай ледзь хопіць, каб выплаціць зарплату на працягу двух-трох месяцаў. А паколькі асноўныя паступленні ад прадукцыі раслінаводства будуць недзе ў жніўні — верасні, як у народзе кажуць, давядзецца класці зубы на паліцу. Такія сумныя рэаліі нашага дня, тыя самыя «кветачкі» рынкавай эканомікі, пра якія сказаў тады мой сусед.

Як жа так здарылася, што гаспадаркі апынуліся ў такім незайздросным становішчы? Да нядаўняга часу наш калгас, ды і іншыя гаспадаркі Пухавіцкага раёна, меў сякія-такія сродкі. У адных, як у саўгасе «Чырвонагвардзейскі», дзе адзін з самых вялікіх у рэспубліцы жывёлагадоўчых комплексаў па адкорму буйной рагатай жывёлы, на рахунку былі многія мільёны рублёў, у такіх сераднякоў, як наш,—па некалькі соцень тысяч свабодных грошай. І вось сумны фініш — пад пагрозай банкруцтва ўсе гаспадаркі раёна, у тым ліку і такі ў фінансавых адносінах бастыён, як «Чырвонагвардзейскі».

На працягу амаль двух апошніх гадоў нам абяцалі шчодрыя даброты ад пераходу да рынку. Маўляў, гэта і поўная свабода дзейнасці, у тым ліку і фінансавай, і магчымасць для манеўру. Словам, рай. Толькі, здаецца, гэта чарговы падман. Я не збіраюся даказваць ісціну на маштабах раёна, вобласці, рэспублікі. Спашлюся на свой калгас. Летась гаспадарка рэалізавала дзяржаве 2.500 тон малака, 503—мяса, 1.100—бульбы і 600 тон збожжа. Чысты даход мелі 1 мільён 174 тысячы рублёў. Была магчымасць расшыраць вытворчасць, вырашаць сацыяльныя пытанні. І раптам гаспадарка апынулася на грані банкруцтва. Не, нас абмінула стыхійнае бедства, не зменшылі мы і вытворчасць прадукцыі. Уся справа ў тых самых нажніцах цэн, што ў чарговы раз прымяніў цэнтр, каб зацыраваць у бюджэце прарэхі, якія сам жа і зрабіў.

Напярэдадні павышэння аптовых цэн вялася масіраваная прапаганда, маўляў, павышэнне будзе не вельмі вялікім. Што ж атрымалася на практыцы? Цэны на запасныя часткі выраслі ў пяць і больш разоў. З улікам таго, што большасць тэхнікі ў нашай, ды і ў іншых гаспадарках выхадзіла свой мотарэсурс, падобны рост цэн даволі балюча сцебануў па кішэні. Больш чым удвая падаражалі будаўнічыя матэрыялы, мінеральныя ўгнаенні. Пра саму тэхніку і гаварыць няма чаго: тут цэны проста астранамічныя. Нядаўна гаспадарцы выдзелілі аўтобус вытворчасці курганскага завода — даўно наспела праблема з падвозам людзей на работу, дзяцей у школу. Яшчэ летась за такі аўтобус мы заплацілі б 7 тысяч рублёў, а сёлета давялося выкласці 21 тысячу.

Да нядаўняга часу базавы трактар «Беларусь» каштаваў недзе 5 тысяч 400 рублёў, летась планку ўзнялі да 7 тысяч, а цяпер за кожную такую машыну даводзіцца плаціць 18 тысяч. Яшчэ гадоў пяць назад камбайн «Дон» абыходзіўся гаспадарцы ў 17 тысяч рублёў, летась ён падаражаў да 38 тысяч. І вось новы віток цэн: «Дон» каштуе 115 тысяч. Падлічылі: каб набыць адзін такі агрэгат, трэба прадаць цэлы чыгуначны састаў збожжа.

Але, магчыма, новыя закупачныя цэны на сельгаспрадукцыю ў нейкай меры кампенсавалі затраты гаспадарак на прамысловую прадукцыю? Каб жа так! Наадварот, за знешнім атрыбутам павышэння закупачных цэн на самай справе дапушчана іх зніжэнне. Але звернемся да канкрэтных прыкладаў. Паколькі рэформа тая прыйшлася на канец мінулага года, за базавы паказчык возьмем 1989 год. Дык вось, за кілаграм ялавічыны з улікам розных надбавак нам плацілі тады 4 рублі 38 капеек, сёлета (паколькі ўсе надбаўкі зняты) —3 рублі 90 капеек. Кілаграм свініны — адпаведна 4 рублі 64 капейкі і 3 рублі 42 капейкі. За кожны рэалізаваны кілаграм малака мелі 51,6 капейкі, цяпер—60 капеек. Як бачым, закупачныя цэны на мяса нават істотна знізіліся, а на малако нязначна ўзняліся. Збожжа падаражала недзе капеек на 7 за кілаграм, прыкладна на столькі ж і бульба.

Словам, у чарговы раз выкарыстоўваецца правераны спосаб — перакладаюцца ўсе цяжкасці і пралікі бяздарнага кіраўніцтва на плечы народа, асабліва сялян. Менавіта яны выцягнулі на сваім гарбу сталінскую індустрыялізацыю, калі калгаснікі не мелі і граша за сваю сапраўды катаржную працу і жылі ў асноўным за кошт прысядзібных участкаў. Тое самае было і ў вайну, і ў пасляваенныя часы. І калі потым, у пачатку шасцідзесятых, сялянам вырашылі даць некаторую палёгку, як хуценька спахапіліся: а ці не занадта? І пачаўся прэс цэн, а потым і падаткаў.

Але як жыць далей? Гэта далёка не рытарычнае пытанне задаюць мне нашы хлебаробы. Прычым усё часцей і больш настойліва. Сапраўды, як? Калі не будзе чым плаціць ім за іх працу (а гэта пагроза мае рэальную падставу, бо ўжо цяпер на рахунку мізэрная сума грошай), іх і без таго няпростае жыццё яшчэ пагоршыцца. А таму вырашылі ўсім жадаючым павялічыць размер прысядзібных участкаў недзе да гектара і болей. Пры гэтым многія змогуць не толькі сябе забяспечыць, але і частку прадукцыі рэалізаваць на рынку.

Але гэта нашы ўнутраныя рэзервы, якія, да таго ж, абмежаваныя. Ужо цяпер даводзіцца кансерваваць многія будаўнічыя аб'екты, эканоміць на ўсім, у тым ліку і на жыллі. Упэўнены, гэта ў будучым аукнецца, і яшчэ як. Але іншага выйсця няма.

Цяпер усё больш выразна гучаць заклікі, у тым ліку і тых, хто выходзіць на плошчы: тэрмінова разагнаць калгасы, а зямлю падзяліць паміж сялянамі ці наогул прадаць прыватніку. Але каму? Нашы вяскоўцы і задарма яе браць не жадаюць. Магчыма, гараджанам — дзецям і ўнукам былых сялян — сняцца малочныя рэкі з кісельнымі берагамі. Толькі забываюць, што зямля — яшчэ і праца, знясільваючая, манатонная, да сёмага поту. І далёка не кожны на гэта гатоў.

У свой час адным махам сялян загналі ў калгасы. І, нягледзячы на тое, што хлебаробскую эліту сагналі з роднай зямлі — каго на Крайнюю Поўнач, каго ў Сібір, у вёсцы ўсё ж засталіся сяляне, хоць і сярэднякі рукі. Яны рабілі вядомую ім справу, няхай сабе і пад прымусам. Тыя ж, хто рвецца сёння да зямлі, не разумеюць, на што ідуць. Ёсць сярод іх і авантурысты: за тры—чатыры гады «арэнды» яны сарвуць свой куш, знявечаць зямліцу, а потым кінуць яе.

Нядаўна ў суседняй гаспадарцы двое такіх «землеробаў-аматараў» узялі па гектару. І адразу — да мяне ў кантору: маўляў, давай, старшыня, гной, насенне. Па-першае, кажу, звяртайцеся да таго кіраўніка, хто вам выдзеліў тую зямлю, а па-другое, ці ведаеце хоць, як з ёю абыходзіцца?

— Падумаеш!— кінуў адзін. —Такая ўжо тут навука! Узараў, пасеяў, сабраў ураджай.

Ведаеце, стала страшна за такіх гаспадароў. Зямля, між іншым, жывы арганізм, і загубіць яе проста. А хто потым лячыць будзе — унукі, праўнукі?

І яшчэ праблема. У нашым калгасе на 300 працаздольных каля 350 пенсіянераў. Калгас дапамагае ім у апрацоўцы агародаў, забеспячэнні палівам. А калі раздадзім зямлю, куды падзець тых старых? Цяпер нярэдка родныя дзеткі лічаць за лепшае «збагрыць» сваіх бацькоў у дамы для састарэлых. Няўжо яны пашкадуюць чужых?

Са школьных падручнікаў фізікі кожнаму вядома пра крытычную масу. Варта прагледзець, дапусціць яе — і вынікі непрадказальныя. Дык вось, у грамадстве, у тым ліку і ў вёсцы, мы дайшлі да гэтай самай крытычнай масы. Прамаруджванне можа дорага абысціся ўсім — народу, краіне.

М. КАВАЛЁЎ,
старшыня калгаса «Першае мая» Пухавіцкага раёна.

Яшчэ раз аб кампенсацыі і індэксацыі даходаў

Адказы на пытанні чытачоў, звязаныя з рэалізацыяй пастаноў Савета Міністраў БССР ад 22 сакавіка 1991 года № 100 і ад 6 красавіка 1991 года № 130 (дадатак)

— Які аклад павялічваецца на 60 рублёў у сувязі з адменай груп па аплаце працы?

— Кампенсацыя канкрэтнаму работніку, якому ўстаноўлены аклад, робіцца шляхам павышэння ўстаноўленага яму акладу на размер кампенсацыі, але не менш чым на 60 рублёў.

— Ці мае права прадпрыемства выплачваць кампенсацыю ў размеры больш як 60 рублёў і ў якім размеры ў гэтым выпадку кампенсацыя ўключаецца ў стаўкі і аклады?

— Адміністрацыя прадпрыемства па ўзгадненню з прафсаюзным камітэтам мае права ўстанаўліваць парадак і памеры павышэння ставак і акладаў, пры гэтым павышэнне не можа быць менш чым 60 рублёў у месяц.

Кампенсацыі, устанаўліваемыя прадпрыемствам і ўключаемыя ў стаўкі і аклады звыш устаноўленага ўзроўню, максімальнымі размерамі не абмяжоўваюцца, але не з'яўляюцца дзяржаўнымі гарантыямі.

— У якім парадку робіцца кампенсацыя заработнай платы работнікам выканаўчых дырэкцый канцэрнаў, асацыяцый і іншых добраахвотных аб'яднанняў прадпрыемстваў?

— Кампенсацыю заработнай платы работнікаў выканаўчых дырэкцый канцэрнаў, асацыяцый і іншых добраахвотных аб'яднанняў прадпрыемстваў, якія знаходзяцца ў працоўных адносінах на ўмовах найму, рэкамендуецца рабіць у тым жа парадку, што і работнікам дзяржаўных прадпрыемстваў.

— Ці выплачваецца кампенсацыя членам творчых саюзаў, якія не працуюць па найму і не маюць пастаянных крыніц даходаў?

— Калі творчыя работнікі лічацца ў штаце саюзаў (Саюз пісьменнікаў, Саюз кампазітараў і г. д.), то кампенсацыя ім робіцца за кошт сродкаў адпаведнага саюза.

— Міністэрства ліквідавана. На яго базе створана асацыяцыя. Жанчыны, якія знаходзяцца на гэты момант у дэкрэтным водпуску і водпуску па догляду за дзіцем, у штат асацыяцыі не залічаны, але пакуль што і не звольнены з міністэрства. Як ім будзе выплачвацца кампенсацыя?

— У выпадку ліквідацыі міністэрства і стварэння на яго базе асацыяцыі жанчынам, якія знаходзяцца ў дэкрэтным водпуску, а таксама ў водпуску па догляду за дзіцем ва ўзросце да 1,5 года (не залічаным у штат асацыяцыі), кампенсацыя павінна выплачвацца арганізацыяй - правапрыёмнікам (у даным выпадку асацыяцыяй).

— Пасля пераразліку тарыфных ставак і акладаў сумяшчальнікі будуць атрымліваць зарплату па павышаных з улікам кампенсацыі тарыфных стаўках і службовых акладах і па месцы асноўнай работы, і па месцы сумяшчальнай, г. зн. двойчы атрымаюць кампенсацыю. Як быць?

— Аплата працы сумяшчальнікаў з увядзеннем кампенсацыйных выплат павінна рабіцца па павышаных тарыфных стаўках і акладах як на асноўнай рабоце, так і па сумяшчальніцтву. У даным выпадку мае месца не кампенсацыя, а павышаная аплата іх працы, абумоўленая павышэннем рознічных цэн. Таму зыходзячы з прынцыпаў аплаты па працы кампенсацыя на абедзвюх работах павінна выплачвацца прапарцыянальна адпрацаванаму часу або аб'ёму вырабляемай прадукцыі, зыходзячы з новых тарыфных ставак і акладаў.

— Які парадак выплаты кампенсацыі сезонным работнікам?

— Выплата кампенсацыі сезонным работнікам робіцца ў парадку, ўстаноўленым для пастаянных работнікаў прадпрыемстваў.

Пры ўключэнні размеру кампенсацыі ў тарыфныя стаўкі і службовыя аклады работнікаў прадпрыемстваў, праца сезонных работнікаў аплачваецца згодна з гэтымі стаўкамі і акладамі па фактычна выкананай рабоце.

— Ці выплачваецца кампенсацыя асобам, якія знаходзяцца ў водпусках без захавання заработнай платы з-за адсутнасці сыравіны, камплектуючых вырабаў, у сувязі з прыродна-кліматычнымі ўмовамі?

— Так, выплачваецца, бо яны лічацца ў штаце прадпрыемства. З часу, калі кампенсацыя будзе ўключана ў тарыфныя стаўкі і аклады, трэба захаваць гэту выплату кампенсацыі па асобнай ведамасці.

— Ці будзе выплачвацца кампенсацыйная выплата на дзіця ў перыяд знаходжання маці ў пасляродавым водпуску?

— У перыяд знаходжання жанчыны ў пасляродавым водпуску штомесячная кампенсацыйная выплата на народжанае дзіця не робіцца. Ва ўказаны перыяд жанчыне выплачваецца кампенсацыя ў размеры не менш 60 рублёў у месяц, а таксама аднаразовая дапамога на нараджэнне дзіцяці ў павышаным размеры—не менш як 250 рублёў.

— Які парадак выплаты мэтавай кампенсацыі за падаражанне дзіцячых тавараў? Ці будзе зроблена выплата кампенсацыі ў гадавым аб'ёме або за тры кварталы?

— У 1991 годзе кампенсацыя за павышэнне цэн на тавары дзіцячага асартыменту будзе выплачана за тры кварталы. Выплата кампенсацыі за другі квартал павінна была быць зроблена ў красавіку ў наступных размерах:

на дзяцей ва ўзросце да 6 гадоў—90 рублёў;

на дзяцей ва ўзросце ад 6 да 13 гадоў—100 рублёў;

на дзяцей ва ўзросце ад 13 да 19 гадоў—115 рублёў.

— Які парадак выплаты кампенсацыі на дзіця, якое выхоўвае бабуля, у перыяд знаходжання бацькоў за мяжой?

— У адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам на дзіця, якое па тых або іншых прычынах пазбаўлена бацькоўскага выхавання, павінна быць афармлена апека (апякунства). У адпаведнасці з гэтым выплата кампенсацый, устаноўленых пп. 22 і 23 пастановы Савета Міністраў БССР ад 22 сакавіка 1991 года № 100, павінна рабіцца па месцы работы апекуна, а калі ён не працуе — органамі сацыяльнага забеспячэння па месцы яго жыхарства.

— Які размер і парадак выплаты кампенсацыі сям'і, якая складаецца з бацькоў-студэнтаў і дзіцяці ва ўзросце 3 гадоў?

— У якасці кампенсацыі ў сувязі з павышэннем рознічных цэн студэнтам павялічаны размер стыпендый. На дзіця ва ўзросце ад 1,5 да 6 гадоў выплачваецца дапамога ў размеры 80 рублёў у месяц, а таксама кампенсацыя на дзіцячыя тавары. Дапамога і кампенсацыя на дзіця прызначаюцца і выплачваюцца па месцы вучобы маці.

— Які парадак выплаты кампенсацыі на ўсыноўленых дзяцей?

— На ўсыноўленых дзяцей кампенсацыйныя выплаты і дапамога робяцца ў агульным парадку. Непаўналетнія дзеці, якія маюць права на пенсію з выпадку страты кармільца, захоўваюць гэта права і пры іх усынаўленні. У адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў БССР № 100 ад 22 сакавіка 1991 года яе размер павялічваецца на 65 рублёў, а для круглых сірот—на 130 рублёў.

— Ці бяруцца падаткі з выплачаных сум кампенсацый?

— Падаткі з сум кампенсацый не бяруцца.

— Ці робіцца кампенсацыйная выплата на дзіця пры атрыманні на яго пенсіі з выпадку страты кармільца?

— Не, у гэтым выпадку кампенсацыя ў размеры 40 рублёў не выплачваецца, а размер пенсіі на дзіця павялічваецца на 65 рублёў. Апрача таго, на дзіця выплачваецца кампенсацыя за падаражанне тавараў дзіцячага асартыменту.

— Ці выплачваецца кампенсацыя жанчынам, якія знаходзяцца ў водпуску па цяжарнасці і родах?

— Жанчыне, якая знаходзіцца ў водпуску па цяжарнасці і родах, аплата лістка непрацаздольнасці за гэты перыяд робіцца з улікам кампенсацыі як працуючай.

— Ці будуць выдавацца кампенсацыі на дзяцей тым, хто працуе ў кааператывах?

— Так, маці, якія працуюць у кааператывах, кампенсацыі на дзяцей (уключаючы кампенсацыі ў сувязі з падаражаннем дзіцячага асартыменту) павінны выдавацца кааператывамі.

— Да якіх відаў пенсій уводзіцца кампенсацыя?

— Кампенсацыя ўводзіцца ў размеры 65 рублёў у месяц непрацуючым пенсіянерам да ўсіх відаў пенсій (па старасці, за выслугу гадоў, па інваліднасці, з выпадку страты кармільца, да сацыяльных пенсій, персанальных пенсій), прадугледжаных дзеючым заканадаўствам, а таксама да надбавак на ўтрыманцаў, выплачваемых да пенсій непрацуючым пенсіянерам.

— У якім парадку налічваецца кампенсацыя да пенсій з выпадку страты кармільца?

— Калі пенсія з выпадку страты кармільца назначана некалькім членам сям'і, кампенсацыя налічваецца на кожнага атрымальніка такой пенсіі.

На дзяцей, якія страцілі абодвух бацькоў (круглыя сіроты), кампенсацыя да пенсіі з выпадку страты кармільца ўстанаўліваецца ў двухразовым размеры.

— Ці ўстанаўліваецца кампенсацыя да пенсіі, што выплачваецца асобам, якія выехалі на пастаяннае месца жыхарства за мяжу?

— Не, кампенсацыя выплачваецца толькі ў перыяд пражывання ў СССР.

— Дзе можа атрымаць кампенсацыю грамадзянін, звольнены ў парадку пераводу, але яшчэ не аформлены на новым месцы работы?

— Па месцы новай работы.

— Ці будзе выплачана кампенсацыя работніку, накіраванаму на курсы павышэння кваліфікацыі?

— Так, па месцы яго работы.

— Хто і ў якіх размерах выплачвае кампенсацыю ваеннаслужачым, звольненым са службы без права на пенсію?

— Ваеннаслужачым Узброеных Сіл СССР, войск і органаў Камітэта дзяржаўнай бяспекі, унутраных войск МУС СССР і іншых воінскіх фарміраванняў, ствараемых у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам, асобам начальніцкага і радавога саставу органаў унутраных спраў, звольненым са службы без права на пенсію, з дня павышэння дзяржаўных рознічных цэн у дадатак да выхадной дапамогі на перыяд працаўладкавання, але не больш 3-х месяцаў з дня звальнення, выплачваецца кампенсацыя ў размеры 60 рублёў у месяц ў рай(гар) ваенкаматах і фінансавых органах МУС, КДБ па месцы жыхарства (прыбыцця).

— Хто і ў якіх размерах выплачвае кампенсацыю асобам, вызваленым са зняволення, тым, хто адбывае пакаранне або знаходзіцца на прымусовым лячэнні па рашэнню суда?

— Асобам, вызваленым са зняволення, тым, хто адбывае пакаранне або знаходзіцца на прымусовым лячэнні па рашэнню суда, з дня павышэння дзяржаўных рознічных цэн на перыяд пошуку работы, але не больш двух месяцаў з дня вызвалення, прадугледжваецца выплата кампенсацыі ў размеры 60 рублёў у месяц. Кампенсацыйныя выплаты робяцца адміністрацыяй вышэйуказаных устаноў за кошт сродкаў адзінага саюзна-рэспубліканскага фонду сацыяльнай падтрымкі насельніцтва.

(Заканчэнне будзе).

ДА ЎВАГІ ЧЫТАЧОЎ!

По ўсіх пытаннях, якія датычаць выплаты кампенсацыі і індэксацыі даходаў, раім звяртацца ў Дзяржаўны камітэт па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва БССР па тэлефонах 23-28-06, 23-10-17, 23-27-83, а таксама ў рэдакцыю «Звязды»: 32-14-55, 32-31-21 і 32-44-02.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ЗАПАЛКІ Ў ДЗІЦЯЧЫХ РУКАХ

Колькі б ні давалі горкай інфармацыі аб пажарах і іх ахвярах, ні папярэджвалі насельніцтва аб небяспецы, колькасць трагічных выпадкаў расце. Самай распаўсюджанай прычынай пажару застаецца звычайная неўважлівасць дарослых да сваіх дзяцей.

У вёсцы Бярозкі Докшыцкага раёна, у ўласным гаражы трактарыста калгаса імя Чарныша, ад гульні з запалкамі яго сына ўзнік пажар. Хлопчык ад атрыманых апёкаў памёр.

ФЕСТЫВАЛЬ ЛЯ ВЫТОКАЎ НЁМАНА

СТОЎБЦЫ. (В. Жаанко). Калясоўскія мясціны на Стаўбцоўшчыне ў канцы мая прымуць удзельнікаў і гасцей Рэспубліканскага фестывалю юных музыкантаў. Гэта ўжо другое свята маладых талентаў, якое праводзіцца ў Беларусі. Мяркуецца, што на ім будзе больш як пяцьсот удзельнікаў.

Арганізатарамі фестывалю сталі Мінскае абласное ўпраўленне культуры і Рэспубліканскі музей Якуба Коласа.

Чароўныя мелодыі класічнай, сучаснай і фальклорнай музыкі ў выкананні юных музыкантаў разам са шматлікімі гасцямі фестывалю будуць слухаць прызнаныя мэтры беларускага музычнага мастацтва.

ПРЫТУЛАК НА НОВАЙ ЗЯМЛІ

ВАЎКАВЫСКІ РАЁН. Адразу на 50 дамоў пабольшала ў вёсцы Крыніцы, што ў саўгасе «Талькоўскі». На сталькі ж неўзабаве вырасце і паселак Юбілейны ў калгасе «Звязда», а вёска Матвеешы—аж на 62 домы. Усе навабудоўлі — для перасяленцаў з Гомельскай вобласці, найбольш пацярпеўшай ад чарнобыльскай біды.

Будаўніцтва вядуць калектывы мясцовага МПМК-143 і Гродзенскага СПМК-70. Сёлета павінна быць здадзена 16 аднапакаёвых і 4 чатырохпакаёвых дамы агульным коштам 1 млн. 393 тысячы рублёў. За першы квартал асвоена 245 тысяч — не хапае матэрыялаў.

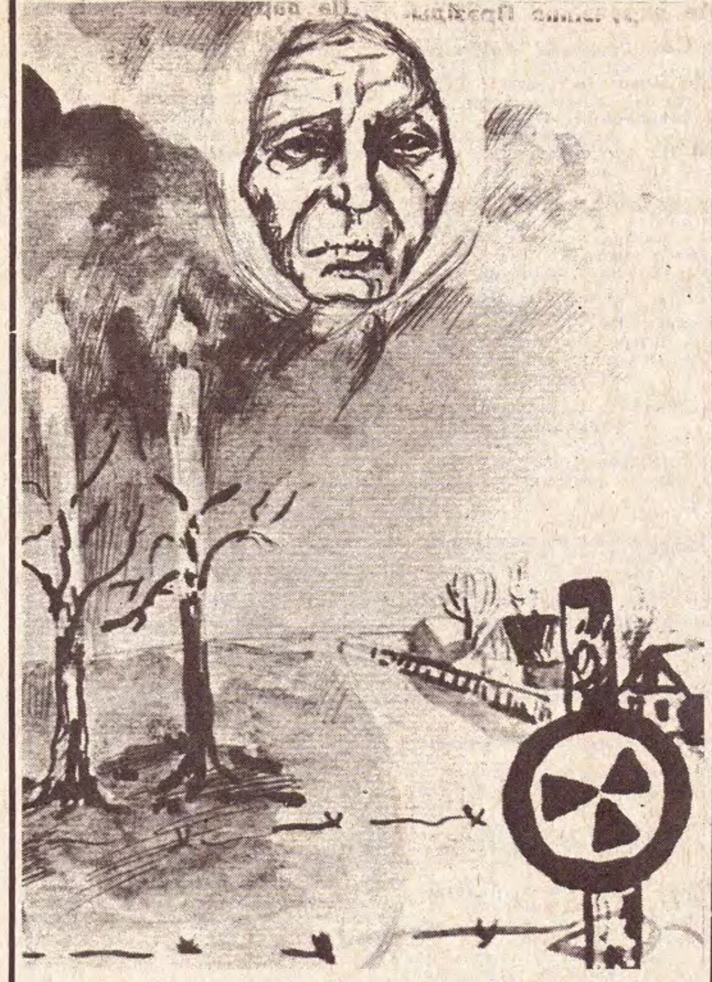
А калгас «Чырвоны Кастрычнік» прыняў першых перасяленцаў — 16 сем'яў з Хойніцкага раёна. Прыехалі загадзя, каб дапамагчы будаўнікам.

НАТАШУ ЧАКАЕ ОСЛА

САЛІГОРСК. (М. Лойка). Прыемная вестка прыляцела ў гарадскую дзіцячую мастацкую школу з Нарвегіі. Яе выхаванка Наташа Катовіч стала пераможцай міжнароднага конкурсу дзіцячага малюнка, які праводзіўся пад дэвізам «Катастрофа — вачамі дзяцей». У малюнку, які Наташа назвала «Шматпакутная Беларусь», яна праз вобразы маленькай дзяўчынкі і знявечанай прыроды перадала боль і трывогу, якія ўсяліла ў сэрцы людзей чарнобыльская трагедыя. Хутка Наташа адправіцца ў Осла, дзе сустрэнецца з аднагодкамі, удзельнікамі конкурсу з іншых краін свету.

Фота В. ХУДАЙЦА.

ПРЭМІЯ САЛДАТУ

МАГІЛЁЎ. Ні для каго не сакрэт, што ў апошні час камсамол здаў свае пазіцыі перад рознымі нефармальнымі плынямі. А камсамольцы Магілёўшчыны вырашылі своеасабліва змагацца за свой аўтарытэт. Так, Магілёўскі абком камсамола зацвердзіў грашовую прэмію ў размеры 200 рублёў для воінаў-пагранічнікаў падшэфнай вайсковай часці Чырванасцяжнай Сярэднеазіяцкай пагранічнай акругі.

Каб атрымаць гэту прэмію, неабходны некалькі ўмоў: членства ў ВЛКСМ і выдатныя паказчыкі ў баявой і палітычнай падрыхтоўцы. А галоўнае — кандыдат на атрыманне прэміі абавязкова павінен быць прызваны на службу з Магілёўскай вобласці.

Што ж, грошы салдату не лішнія.

РАЗБУРАНЫ ПОМНІК СУВОРАВУ

Зламыснікі скінулі з п'едэстала бронзавы бюст А. В. Суворава ў Херсоне.

Факт вандалізму — нечаканы, ніхто з херсонцаў не падвяргаў сумненню аўтарытэт вялікага палкаводца. Да таго ж, фельдмаршал доўгі час жыў у гэтым горадзе і ледзь не загінуў, абараняючы яго ў 1787 годзе ад туркаў.

Помнік адноўлены, але злачынцы пакуль што не знойдзены.

Кар. Укрінформ—ТАСС.

МАЕ ГАДЫ—МАЯ РЭЎНАСЦЬ

На хутары Асовыя Навагрудскага раёна вартаўнік калгаса «Прынёманскі» Б. на глебе рэўнасці з паляўнічага ружжа забіў аднавяскоўца. Абодвум — пацярпеўшаму і злачынцу — па 53 гады.

Выпуск падрыхтавалі У. ГОЙТАН, І. КАРНЕЙ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ, А. КОКТЫШ.

Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

Планета. Людзі і падзеі

ВАМПІРЫ І СНІД

НЬЮ-ЙОРК. Жыхары Канады цяпер могуць уздыхнуць з некаторай палёгкай: колькасць насельніцтва вампіраў у гэтай краіне скарацілася да менш як дзесяці. Такую інфармацыю прывёў нядаўна даследчы цэнтр па праблемах вампіраў, размешчаны ў амерыканскім горадзе Элмхерсце (штат Нью-Йорк). У апублікаваным паведамленні не ўдакладняецца, па якіх прычынах адбылося змяншэнне колькасці канадскіх вурдалакаў (у само існаванне якіх, праўда, не верыцца). Аднак можна ўявіць, што сярод іх магла быць і боязь заразіцца СНІДам пры ўжыванні чалавечай крыві. Не прасіць жа ў намечанай ахвяры даведку аб адсутнасці ў яе віруса «чумы XX стагоддзя»!

ДОЎГ У НЕКАЛЬКІ МІЛЬЯРДАЎ

БРАЗІЛІА. Амерыканскі мульцімільянер Дональд Трамп вырашыў расшырыць граніцы сваёй імперыі, што пахіснулася ў апошні час, звярнуўшы ўвагу на Бразілію. Нягледзячы на цяперашні доўг амаль у 2,5 млрд. долараў, ён, як паведаміў мясцовы друк, вырашыў узвесці ў горадзе Сан-Паулу — буйнейшым індустрыяльным і фінансавым цэнтры Бразіліі — высакакласны атэль і будынак са шкла і сталі ў стылі «Трамп тауэр». Агульны кошт праекта складае 220 млн. долараў.

...І НА ЛБЕ НАПІСАНА

ЛОНДАН. Каб утаймаваць разгул злачыннасці ў Папуа-Новай Гвінеі, асуджаным асобам, магчыма, будуць рабіць татуіроўку на лбе. З гэтай мэтай можа быць зноў уведзена пакаранне смерцю за цяжкія злачынствы, перадае са сталіцы гэтай краіны — Порт-Морсбі інфармацыйнае агенцтва Рэйтэр.

Прэм'ер-міністр Папуа-Новай Гвінеі Рабі Намаліу заявіў у чацвер, што ў сталіцы і некаторых іншых гарадах будзе ўведзена каменданцкая гадзіна працягласцю дзевяць гадзін у суткі.

ЯДЗЕРНЫ ЎЛОЎ

НЬЮ-ЙОРК. Шматлікія турысты, якія наведвалі маляўнічую набярэжную возера Мічыган у горадзе Шабайган (штат Віскансін), і не падазравалі аб небяспецы свайму жыццю. Усяго за некалькі дзесяткаў метраў ад набярэжнай з магазінамі і рэстаранамі некалькі дзён ляжала «нічыйная» ракета з зараджанай магутнай боегалоўкай.

Толькі пасля званка ў паліцыю праявіўшага пільнасць былога ваеннаслужачага месцазнаходжанне ракеты «Сайдуіндэр» класа «Паветра — паветра» было ачэплена. Неўзабаве ракету даўжынёй у 2,5 метра вывезлі сапёры з бліжэйшай ваеннай базы.

Як высветлілася, ракета была «згублена» амерыканскім знішчальнікам над возерам Мічыган. Затым яна трапіла ў сеткі мясцовых рыбакоў, якія і пакінулі яе на беразе.

ЛАЗЕР СУПРАЦЬ РАКА

ВЕНА. У аўстрыйскай сталіцы дасягнута дагаворанасць аб правядзенні ў гэтай краіне клінічных выпрабаванняў шэрагу створаных у СССР унікальных медыцынскіх прыбораў. Пра гэта паведаміў у чацвер на прайшоўшай тут прэс-канферэнцыі Георг Саба, адзін з кіраўнікоў фірмы «ВВК», якая займаецца арганізацыяй і правядзеннем міжнародных кірмашоў і выставак.

Гаворка, у прыватнасці, ідзе аб медыцынскім лазеры, прызначаным для лячэння рака горла. Прыбор, які паспеў ужо выдатна зарэкамендаваць сябе ў некаторых клініках СССР, дазваляе шляхам «нагрэву» пэўных участкаў гартані разбураць ракавыя клеткі. Другая навінка — электронны аналізатар крыві, які дае магчымасць праводзіць яе даследаванне пры дапамозе спецыяльных сенсорных прыстасаванняў, не дакранаючыся да чалавека.

Гэтыя апараты выраблены на машынабудаўнічым заводзе імя М. В. Хрунічава — прадпрыемстве, якое выпускае, у прыватнасці, ракета-носьбіт «Пратон».

АЎТАПОЕЗД З БЕЛАЙ СМЕРЦЮ

ВЕНА. Дзякуючы ўзмацненню мер пагранічнага кантролю на аўстра-югаслаўскай граніцы супрацоўнікам таможнай службы і праваахоўных органаў Аўстрыі ўдалося затрымаць у чацвер у горадзе Шпільфельд (зямля Штырыя) аўтапоезд з 12 тонамі гашышу.

Як паведаміў агенцтву друку АПА міністр унутраных спраў Франц Лешнак канфіскаваная партыя наркотыку з'яўляецца самай буйной з усіх калі-небудзь канфіскаваных на тэрыторыі Альпійскай рэспублікі. Раней нават у найбольш «ураджайныя» гады ледзь набіралася да 4 тон гашышу.

Паводле даных следчых органаў, кантрабандны груз, кошт якога ацэньваецца ў 1,5 мільярда шылінгаў, прызначаўся для транзітнай перавозкі ў Нідэрланды.

У АБ'ЕКТЫВЕ — ПЕКІН

Сталіца Кітайскай Народнай Рэспублікі — адзін са старажытных гарадоў свету. Першае пасяленне на месцы Пекіна ўзнікла яшчэ тры тысячы гадоў назад. Асабліва хутка горад пачаў развівацца ў 475—221 гадах да нашай эры. Пазней за ім замацавалася слава буйнейшага гандлёвага цэнтра Паўночнага Кітая. Дзякуючы свайму зручнаму геаграфічнаму становішчу Пекін на працягу стагоддзяў захоўваў тытул галоўнага горада краіны.

Сучасны Пекін — адзін з густанаселеных гарадоў свету. У ім жыве звыш 10 мільёнаў чалавек.

На здымку: у адным з раёнаў Пекіна. Старажытныя храмы і пагады беражліва захоўваюцца.

(Па матэрыялах ТАСС).

«Тутэйшыя» ў Маскве

«Тутэйшыя» — гэта слова пра многае скажа беларускаму чытачу. І не толькі таму, што так называецца вядомая п'еса народнага паэта Беларусі Янкі Купалы, да нядаўніх пор забароненая. Такую ж назву носіць і літаратурнае аб'яднанне маладых пісьменнікаў, якое атрымала заслужанае прызнанне ў рэспубліцы. Іх творчасць стала прадметам зацікаўленай размовы на пасяджэнні Савета па беларускай літаратуры Саюза пісьменнікаў СССР.

Усведамленне сваёй нацыянальнай годнасці, своеасаблівасці беларускай культуры, уласных мастацкіх задач — вось што было і ёсць галоўнай мэтай маладых беларускіх аўтараў, якія аб'ядналіся ў 1987 годзе. Але ў той час палітыка ўладарна ўплывала на літаратурную дзейнасць. І, адклаўшы ў бок пёры, «тутэйшыя» сталі арганізатарамі мітынгу ў дзень памінання — традыцыйнага беларускага свята «Дзяды». Тады, у 1988 годзе, ён упершыню быў прысвечаны памяці ахвяр сталінскіх рэпрэсій.

І вось цяпер, разбудзіўшы грамадскасць, яны вярнуліся да таго, да чаго больш за ўсё прыдатныя — да літаратуры. Творчых праблем у маладых пісьменнікаў, у іх дарослых калег па пяру нямала. Пра іх і ішла размова на пасяджэнні савета.

«Тутэйшых» прадстаўлялі Адам Глобус, Максім Клімковіч, Уладзімір Сцяпан, Міраслаў Шайбак — аўтары, якія працуюць у розных літаратурных жанрах. У Маскву яны прывезлі томікі сваіх кніг, якія яшчэ пахнуць свежай фарбай.

— «Тутэйшыя» — не арганізацыя, а пакаленне, — лічыць Міраслаў Шайбак. — І, як любое пакаленне, павінны несці ў жыцці і літаратуры сваю долю адказнасці — хоць бы за тую разбуральную сілу, якая можа быць выклікана цяпер, няздольную ні да творчасці, ні да стварэння, ні да мастацтва.

Адам Глобус прысвяціў сваё выступленне «аднолены́м у правах» беларускім паэтам — Алесю Гаруну, Ларысе Геніюш, Наталлі Арсеньевай. З іх вяртаннем у літаратуру згаслі многія імёны і рэпутацыі, якія былі прадметам незаслужанага паклалення і вывучэння. І ўсё ж я ўдзячны ўсім, хто ў 30—50-я гады проста пісаў па-беларуску, шчыра сказаў Адам, таму што пры гэтым мастак у меру сваіх сіл займаўся захаваннем беларускай культуры.

Аб увасабленні нацыянальнай маралі ў мове разважаў Максім Клімковіч. І перш за ўсё аб тым, што літаратура на беларускай мове не мае свайго чытача. Хваравітым стала і пытанне пра месца ў грамадстве беларускага пісьменніка.

Л. ПЕРКІНА,
кар. ТАСС.

Народны лячэбнік

ЯК ЛЯЧЫЦЦА БЕЗ ЛЕКАЎ

Сёння мы хочам расказаць вам пра сокі — найбагацейшую кладоўку вітамінаў, мікраэлементаў, мінеральных соляў. Сокі — яшчэ і лякарства. Прычым дастаткова эфектыўнае. Вось рэцэпты, правераныя і часам, і нашымі продкамі, і сучаснай медыцынай.

СОК ХРЭНА, разбаўлены вадой (1:1), выкарыстоўваюць для паласкання поласці рота і горла пры стаматытах, гінгівітах, парадантозе, а таксама пры цукровым дыябеце, ангіне, іншых захворваннях. Нацёрты хрэн прымяняюць як гарчычнікі. Свежае лісце прыкладваюць да хворага месца пры радыкулітах, ішыясе і неўралогіі.

СОК АГУРКА — адзін з самых натуральных мачагонных сродкаў. У спалучэнні з маркоўным, шпінатным і салатным сокам садзейнічае росту валасоў, пазногцяў, паляпшае стан хворых рэўматызмам. Высокае ўтрыманне калію робіць яго карысным пры парушэннях рэгуляцыі ўзроўню крывяного ціску.

СОК ЗЯЛЁНАГА ПЕРЦА ўтрымлівае шмат крэмнію, карысны пры парушэнні росту валасоў і пазногцяў, функцыі сальных залоз і слёзных пратокаў. У спалучэнні з маркоўным сокам здымае пігментацыю скуры, паляпшае стан тоўстага кішэчніка (ліквідуе запоры). У апошнім выпадку сок трэба прымаць нашча.

СОК ЦЫБУЛІ. Карыснасць свежага соку цыбулі вызначаецца высокім ўтрыманнем у ім фітанцыдаў і яго адхарквальным уздзеяннем. Рэкамендуецца піць пры прастудных захворваннях як цукрапаніжальны сродак, як прымочкі — загойвання ран і гнайнікоў на скуры. Можа раздражняць страўнікава-кішэчны тракт, таму яго лепш змешваць з маркоўным сокам. Выкарыстоўваецца адразу пасля прыгатавання.

БУЛЬБЯНЫ СОК багаты вітамінам С, таму прымяняецца пры пігментных плямах на скуры і парушэнні слізістай страўнікава-кішэчнага тракта. Карысны пры паражэнні перыферычнай нервовай сістэмы, валляку. Улічваючы некаторую непрыемнасць яго ўжывання, лепш змешваць з маркоўным ці агурковым сокам. Сумесь такіх сокаў даволі хутка кампенсуе ўказаныя парушэнні. Адначасова неабходна абмежаваць мясныя і рыбныя стравы (рэкамендуецца малочная дыета).

БУРАКОВЫ СОК багаты жалезам, магніем, арганічным натрыем, ёдам, марганцам пры адначасовым нізкім утрыманні кальцыю. Усё гэта вызначае яго карыснасць пры малакроўі, парушэннях менструацый, палавой функцыі, атэрасклерозе, ацёкавых сіндромах, хваробах печані і нырак, запаленчых захворваннях падстраўнікавай залозы з выражанай знешнесакрэтарнай недастатковасцю і г. д. Сумесь бураковага, маркоўнага і агурковага сокаў эфектыўная пры ўтварэнні камянёў у нырках і жоўцевых шляхах, гемароі.

СОК МОРКВЫ. Асаблівая каштоўнасць маркоўнага соку вызначаецца ўтрыманнем у ім многіх вітамінаў, іншых актыўных рэчываў. Свежы натуральны маркоўны сок багаты такімі шчолачнымі элементамі, як калій і натрый, а таксама ўтрымлівае дастаткова калію, магнію, жалеза, фосфару, серы і крэмнію. Гэты сок лёгка прыгатаваць у хатніх умовах і выкарыстоўваць як у чыстым выглядзе, так і ў сумесі з іншымі натуральнымі сокамі, пры парушэннях скуры (язвы, высыпка, лішаі, гнайнікі) яго можна прымяняць у якасці прымочак.

СОК СТРУЧКОВАЙ ФАСОЛІ асабліва карысны хворым на цукровы дыябет, паколькі аказвае эфектыўнае ўздзянне на паказчыкі вугляводнага абмену. Сок атрымліваюць з зялёных ці злёгку пажаўцелых стручкоў фасолі. Ужываюць яго ў сумесі з маркоўным і капусным сокамі ў колькасці да літра штодзённа.

СОК ТРЫПУТНІКА выкарыстоўваецца пры лячэнні цукровага дыябету і язвеннай хваробы страўніка ці 12-перснай кішкі. Для яго прыгатавання свежае лісце трыпутніка шырокага ці ланцэтападобнага прапускаюць праз мясарубку. У атрыманую масу дабаўляюць роўную колькасць кіпячонай вады, затым адціскаюць сок. Можна выкарыстоўваць зялёную пасту і без дабаўлення вады — у якасці прыправы ці самастойнай раслiннай сакавітай стравы.

ШАШКІ

64—89—12
П. Шклудаў
(г. Наваполацк)

Белыя: простыя c1, d2, e5, f2, f4, g1, g3, h2, h4 (9).
Чорныя: простыя a3, a5, b4, b6, c5, e7, f8, g7, h6 (9).
Ход і выйгрыш белых (тры ачкі).
На гэтым заканчваем конкурс.

100 — 52 — 5
А. Акуліч
(г. Віцебск)

Белыя: простыя 8, 15, 19, 38 (4).
Чорныя: простыя 5, 36, 37 (3).
Белыя пачынаюць і выйграюць (тры ачкі).

РАШЭННІ

100—52—1 (В. Сцяпанаў): 38, 7, 1 (45), 40, 44×.
64—89—4 (П. Шклудаў): e3, f8, b6, fd6, gg7, bb4 (c3), f2, g7, a1×.
64—89—5. Легальнасць пазіцыі даказваецца такім чынам: **белыя** — дамка d8, простыя d4, d6, e1, e5, h4 (6); **чорныя** — дамкі a5, b8, g7, простыя f8, h6, h8 (6). Рашэнне: df6 (b6), de7 (bf4), fg5 (bf2), ee5×.
64—89—6. Пазіцыю можна атрымаць з наступнай партыі: 1. ed4 (de5) 2. c5 3. h4 (cd6) 4. g5 (f4) 5. hg3 6. g3 7. ef2 (g5) 8. h2 (gf6) 9. hg3 10. g3 11. ab4 (hg7) 12. e3 (f2) 13. a5 (bc7) 14. a3 (ab6) 15. ab4 (bc5) 16. b6 (a7) 17. a5 (ab6) 18. ab2 (bc5) 19. b6 (a7) 20. b4 (ab6) 21. d2 (bc5) 22. bc3 23. b4 24. e3 (d4)×.
64—89—7: ef2 (d2), g3 (b4), f2 (c3A), d4 (e1Б), b2 (a5В), c3 (e1Г), f4×. A(e1), c3; b2×. Б(c1), b2, c5, g3×. В(d2), f4, e3, c5×. Г(d2), e3, e5×.
64—89—8: 1. Сл. c3 пр. a5A 2. Сл. e1 пр. b4 3. Дс3 пр: d2 4. Кс1×. A1... пр. c5 2. Дd4 пр:e3 3. Сл. e1 пр. d2Б 4. Кс1×. Б3... пр. f2 4. Кс1×.
64 (РШ)—86—18 (А. Акуліч): 1. ab2 a:c1A 2. fg5 3. g:e7 4. h:a3 5. a:g3 6. g:c5×. A1... c:f2 2. g:e3 3. fg5 4. g:e7 5. h:a3 6. a:h2×. Падманлівы след: 1. gf2? fe7!! 2. h:d6 fe5 3. fg5 4. gf6 5. fe7 bc5 6. ed8 cb4 7. bc7 ab6 8. cb8 bc5 9. bh2 bc3 10. hg1 hg3 11. f:h4 ab2=. У Адэскім конкурсе 1987 года і пятым чэмпіянаце БССР праблема ацэнена ў 5,5 ачка па зместу.
64(РШ)—86—19: 1. gh2! 2. fe7 3. bc7 4. cd2 5. g:e7 6. h:f4 7. h:f6 8. h:g1×. Ілжывыя сляды: 1. bc7? 2. c:c3 3. h:f8 4. gh2 fg1 5. h:d2 gd4=. Пры 4. fd6 gh2=.
«Шашкі+шахматы». **Задача № 23** (М. Грушэўскі): 1. Дd4 пр. c1Д(A) 2. Сл. e1 пр:d2 3. Дb2×. A1... пр. e1Д 2. Дf2 пр:d2 3. Сл. c1×. **Задача № 24** (П. Шклудаў): 1. Дg3 пр. c1Д 2. Лb2 пр:d2 3. Дe1×. **Задача № 25:** 1. Сл. e5× ці 1. Дd4×. **Задача № 26:** 1. пb6 пр. a7A 2. Кe4 (можна 2. Кf5 альбо 2. Кb5, а далей — яшчэ больш перастановак (пр:c5 3. пр. b6 пр: a7 4. Кe3 пр. b6 5. Кс3 пр. a5Б 6. Кe2 пр. b4 7. Кс2 пр. a3В 8. Кa1 прb2 9. Кс1×. В7... пр. c3 8. Кс1 пр. b2Г 9. Кa1×. Г8... прd2 9. Кe1×. Б. 5... пр. c5 6. Кe2 пр. d4 7. Кс2 пр. e3 8. Кe1 пр. f2 9. Кg1×. A1... пр. c7 2. Кe5×. Выкарыстана трохфінальная ідэя мінчаніна Івана Наўроцкага. **Задача № 27:** 1. Лa2 пр. 3. Лd4×. A1... пр. c7 2. Лd2 пр. d6 3. Кс2 пр:b4 4. Кa3×. **Задача № 28:** 1. пр. h6 пр. c5A 2. пр. g7 пр. b4Б 3. пр. f8Д пр. a3 4. Дh6 пр. b2 5. Дс1 пр. пр. a1Д 6. Дb2 п:b2 7. Сл. b1×. Б2... пр. d4 3. пр. f8Д пр. e3 4. Дa3 пр. d2 5. Дс1 пр. e1Д 6. Дd2 п:d2 7. Сл. d1×. A1... пр. e5 2. пр. g7 пр. d4В 3. пр. f8(Д) і г. д. В2... пр. f4 3. пр. f8Д пр. e3Г 4. Дa3×. Д3... g3 4. Дa3 ці e7 пр. h2 5. Дd6 пр. g1 6. Дh2×.

ХОД І ВЫНІКІ ПАДПІСКІ ПРАДКАЗАЦЬ ЦЯЖКА,—

СКАЗАЛА НАЧАЛЬНІК РЭСПУБЛІКАНСКАГА ВЫТВОРЧАГА АБ'ЯДНАННЯ «САЮЗДРУК» ГАЛІНА ПАНФІЛОВІЧ У ГУТАРЦЫ З КАРЭСПАНДЭНТАМ «ЗВЯЗДЫ».

Як вядома, друк першы ўступіў у рынычныя адносіны. Гэта адчулі і падпісчыкі, калі ў мінулым годзе ім прыйшлося за падпіску «сваіх» выданняў плаціць амаль удвая больш. Што ж нас чакае ў бягучым годзе? Здаецца, нічога добрага. Агульнае павышэнне цэн выклікала нямала чутак напярэдадні новай падпіснай кампаніі. Думаю, ёсць небяспека, што многія з іх пацвердзяцца. Такі вывад можна зрабіць па выніках нарады ў Міністэрстве сувязі СССР. Размова на ёй ішла зноў жа пра пераход на новыя ўмовы аплаты дастаўкі і распаўсюджвання выданняў. Мяркуецца ўвесці дагаворную сістэму і тарыфы на паслугі паштавікоў. У аснове разлікаў—кошт перавозкі і дастаўкі кожнага экземпляра газеты і часопіса, вылічаны да капейкі. Размер тарыфу будзе залежыць ад колькасці палос і адлегласці, на якую выданне адпраўляецца. Сувязісты заявілі, што яны не хацелі б новых канфліктаў у сувязі з павышэннем цэн на выданні. Але адразу ж канстатавалі, што кошт дастаўкі па чыгунцы ўзрос у чатыры разы, авіяцыяй—яшчэ больш—замест 130 рублёў Аэрафлот патрабуе ўжо 1.200 рублёў за гадзіну палёту. Каб аздаравіць галіну, Мінсувязі прапануе выдавецтвам узяць на сябе расходы па экспедзіраванню газет і часопісаў, аплачваць дастаўку выданняў ад пунктаў дэцэнтралізаванага друкавання да абласных цэнтраў.... Здзіўляе адно: ніхто з сувязістаў нават і не ўспомніў, што дагавор паміж выдаўцом і распаўсюджвальнікам выданняў павінен улічваць абавязкі абодвух бакоў. У даным жа выпадку гульня вядзецца пакуль што ў адны вароты. Да чаго гэта можа прывесці, добра праілюстраваў на нарадзе прадстаўнік маскоўскага канцэрна «Деловой мир», дзе падлічылі, што пры кошце аднаго экземпляра газеты ў 30 капеек прыйдзецца аддаць сувязістам з кожнага падпіснога 25 капеек, а рознічнага—28. Узнікае пытанне: чаму той, хто толькі дастаўляе выданні падпісчыкам, можа забіраць амаль усё, а самі стваральнікі—не мець нічога. Дзе ж справядлівасць? І як выжыць у такіх умовах выданням?

За растлумачэннем сітуацыі, якая складваецца ў сувязі з гэтым у рэспубліцы, мы звярнуліся да работнікаў «Белсаюздруку». Тым больш, што толькі ў нас гэта аб'яднанне перададзена ўжо ў сістэму Дзяржкамдруку. Праўда, многія праблемы так і не вырашаны.

— Тое, што прапануе Мінсувязі, ставіць у цяжкае становішча і чытача, і выдаўца,—гаворыць Галіна Іосіфаўна.—Напрыклад, Цэнтральнае рознічна-падпіснoе агенцтва (ЦРПА) даслала нам умовы падпіскі на 1992 год, дзе сказана, што, калі тыраж таго ці іншага выдання будзе менш як 20 тысяч, то выдавец павінен несці двайны размер платы за экспедзіраванне і дастаўку. У той жа час Мінсувязі бярэцца праводзіць падпіску толькі сваімі сіламі.

— Без аб'яднання «Саюздрук»?

— Калегія Мінсувязі ў аднабаковым парадку вырашыла, што за два—тры месяцы мэтазгодна ў такіх складаных эканамічных умовах стварыць у сябе дадатковыя структуры па арганізацыі падпіскі. Але яны ж ужо ёсць, працуюць дзесяцігоддзямі ў сістэме «Саюздруку». У нас ёсць вопытныя кваліфікаваныя кадры, добрыя традыцыі, дзелавыя кантакты з выдаўцом і чытачом. Гэта ўсё прапануецца ліквідаваць і стварыць новае, нібыта з мэтай набліжэння да чытача.

— Ці даюць сувязісты гарантыю, што змогуць актыўна правесці падпіску? Баюся, што такая вакханалія, падобны манапалізм дабром не скончацца. Зноў будуць несці страты і выдаўцы, і чытачы.

— Думаю, што такую адказнасць на сябе яны не возьмуць, таму што немагчыма адным махам наладзіць новую справу. Увесь свет карыстаецца пасрэдніцкімі паслугамі, і толькі мы чамусьці лічым, што ўсё—ад здабычы сыравіны да дастаўкі тавару—трэба прыбраць пад адну цвёрдую руку. Што ж, зноў манаполія? Дарэчы, менавіта да гэтага і імкнецца Мінсувязі.

Рашэннем жа Савета Міністраў БССР ад 6 лютага наша аб'яднанне «Белсаюздрук» пераведзена з Мінсувязі ў падпарадкаванне Дзяржкамдруку БССР. За ім захоўваюцца ўсе яго ранейшыя функцыі, у тым ліку і галоўная—распаўсюджванне перыядычных выданняў па падпісцы і праз рознічную сетку. Лічу, што гэта зроблена з мэтай далейшага ўдасканалення сумеснай работы выдавецтваў і прадпрыемстваў «Саюздруку». Мінсувязі ж прапануе разарваць падпісны і рознічны тыражы, што адмоўна адаб'ецца на агульным тыражы. Гэты працэс павінен рэгулявацца. Таму на апошняй рэспубліканскай селектарнай нарадзе мы дамовіліся з нашымі работнікамі, што зніжэнне падпіскі на тое ці іншае выданне павінна кампенсавацца ці работай па яе павышэнню, ці рознічным тыражом.

— Галіна Іосіфаўна, у Законе аб друку гаворыцца, што выдавец сам павінен вызначаць, з кім заключаць дагавор на распаўсюджванне сваіх выданняў. Магчыма, арганізуецца альтэрнатыўная служба.

— Мы гатовы да гэтага і лічым, што павінна быць нармальная здаровая канкурэнцыя. Ад гэтага толькі выйграюць і выдавец, і падпісчык. Нас радуе, што беларускія выдаўцы не прынялі ультыматуму Мінсувязі. Мы прапануем аднолькавыя ўмовы. Магчымы трохбаковы дагавор: выдавец — пошта — «Саюздрук». Выдавец сёння гаворыць, што гатоў прыняць тыражы, сабраныя і паштовымі прадпрыемствамі, і «Саюздрукам». А вось на экспедзіраванне і дастаўку пошта проста абавязана заключыць дагавор на ўсе наяўныя тыражы.

— Кожны год прыносіць падпісчыкам новыя сюрпрызы. Здаецца, мы пачалі ўжо да іх прывыкаць. Што ж рыхтуе нам надыходзячая падпісная кампанія?

— Яна пачнецца 1 жніўня і будзе працягвацца тры месяцы. У мінулым годзе падпісчыкам і распаўсюджвальнікам даводзілася працаваць з некалькімі каталогамі, цяпер будзе адзіны спіс цэнтральных і рэспубліканскіх выданняў.

Плануем шырока выкарыстоўваць індывідуальную работу з падпісчыкамі, з якімі паспрабуем наладзіць пастаянны кантакт. Мяркуецца, што падпіску ў крэдыт можна будзе аформіць на працягу чатырох месяцаў. Хацелася б, каб, нягледзячы на ўсе эканамічныя цяжкасці, кіраўнікі прадпрыемстваў і арганізацый дапамаглі калектыву пастаянна знаёміцца ў бібліятэках з тымі выданнямі, якія людзі не змогуць выпісаць з-за высокай цаны на падпіску.

Асаблівую ўвагу будзем удзяляць беларускамоўным выданням. Шкада, што некаторыя беларускамоўныя газеты пераходзяць на двухмоўе. Сярод рэспубліканскіх цалкам захавалі сваю прыхільнасць да нацыянальнай мовы толькі «Звязда» і «Літаратура і мастацтва». Думаю, чытачы ацэняць гэта ў час падпіскі.

Але справа не толькі ў мове. Апошнім часам нашы работнікі часта сустракаліся з чытачамі ў гарадах і раёнах рэспублікі. Усе, у тым ліку і кіяскёры, падкрэслівалі, што беларускамоўная «Звязда» ідзе добра. Асабліва заўважана пазіцыя газеты ў асвятленні сацыяльна вострых праблем рэспублікі. Журналісты смела выказваюць свой пункт гледжання, пры гэтым імкнуцца аналізаваць падзеі і, самае галоўнае, робяць націск не на канфрантацыю, а на пошук узаемаразумення рознымі палітычнымі бакамі. Сведчанне таму — асвятленне газетай хвалі мітынгаў, забастовак, якая пракацілася ў рэспубліцы ў красавіку.

— Скажыце, а якія выданні горш ідуць у розніцу?

— Гэты год вельмі непаказальны. Павышэнне рознічных цэн спачатку на друкаваную прадукцыю, а затым і на ўсе тавары, знізіла попыт на газеты і часопісы. У нас раней ніколі не заставаліся на другі дзень рэалізацыі «Известия», «Комсомольская правда», «Советская Белоруссия», «Звязда». І гэта зразумела: кожны пачаў планаваць свой бюджэт і расходаваць яго больш сціпла.

— Дарэчы, як разыходзяцца новыя выданні і ці ўключаны яны ў каталог?

— Калі выданне зарэгістравана і яго калектыў падаў заяўку на правядзенне падпіскі, яно ўключаецца ў каталог. Цяжка яшчэ меркаваць пра іх папулярнасць. Пра гэта больш канкрэтна лепш пагаварыць праз некалькі месяцаў. Але ўжо цяпер можна сказаць, што не ўсе новыя газеты адпавядаюць патрабаванням сучаснага чытача. Вялікая праца людзей ідзе ў макулатуру.

— Новыя выданні ідуць у асноўным праз розніцу. Таму і ад работнікаў «Саюздруку» многае залежыць. Шкада, што яны не заўсёды ўважліва адносяцца да некаторых газет. Хоць, разумею, цяжка гэта зрабіць у такім вялікім патоку выданняў.

— Ёсць, безумоўна, факты негатыўныя. Мы іх будзем выпраўляць. Але, паверце, нялёгка кіяскёру нават размясціць у маленькім кіёску дзесяткі газет і часопісаў. Таму некаторыя з іх і застаюцца незаўважанымі чытачамі.

Мы распрацавалі праграму выхаду за межы гандлёвых кропак. Плануем распаўсюджваць газеты і часопісы ў людных месцах, за дадатковую плату за кошт выдаўцоў заключым дагаворы з нештатнымі распаўсюджвальнікамі для рэалізацыі выданняў у паяздах, аўтобусах, самалётах.

— Ці можаце спрагназіраваць вынікі падпіскі?

— Цяжка зрабіць гэта. Яшчэ няма з-за пазіцыі Мінсувязі канчатковай узгодненасці па яе правядзенню.

— Якія выданні, на ваш погляд, будуць у цяжкім становішчы?

— Тыя, якія не маюць сваёй пазіцыі, свайго падыходу да асвятлення праблем рэспублікі. Адным словам, нецікавыя.

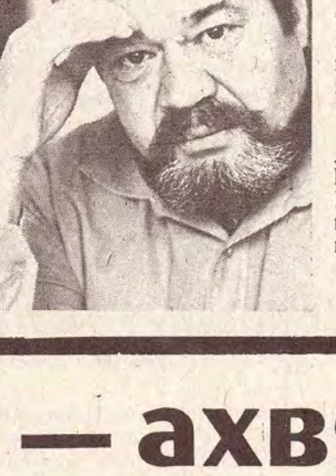
Гутарку вёў Ул. АНДРЫЕВІЧ.

Праз 30 гадоў

Не многія ведаюць сёння пра тое, як 30 гадоў назад удалося прадухіліць ядзерны выбух на адным з першых айчынных атамаходаў. Усе гады гэта старонка «мірнага атама» захоўвалася ў тайне.

Нялёгкая доля выпала застаўшымся ў жывых удзельнікам тых далёкіх падзей. Адзін з іх цяпер жыве ў Мінску. Гэта — Іван Пятровіч Кулакоў, які ў час аварыі на атамаходзе атрымаў дозу апраменьвання звыш 500 бэр.

У той час галоўнаму старшыне атамнай падводнай лодкі Івану Кулакову споўнілася 25 гадоў. У ліпені 1961 года лодка ўзяла курс на зададзены раён Паўночнай Атлантыкі. Усе механізмы працавалі нармальна, не прадказваючы бяды. Але 4 ліпеня раптоўна спрацавала аварыйная ахова рэактара. Рэзка ўпаў ціск. Узрасла тэмпература. Перасталі працаваць помпы. На абшыўцы пачала гарэць фарба. Група на чале з лейтэнантам Барысам Карчылавым ліквідавала пагрозу разбурэння рэактара, заплаціўшы за гэта сваімі жыццямі.

Але бяда не прыходзіць адна. У рэактарным адсеку выйшлі са строю клапаны для адпампоўвання вады і пары. Настала чарга выканаць свой абавязак і Івану Кулакову.

...Праз тыдзень пасля аварыі Кулакоў паміраў — ішоў актыўны распад крыві. Невыносныя галаўныя болі. Страта зроку. Аблысенне. Немагчымасць прыёму ежы з-за радыяцыйнага апёку.

З таго свету Івану Кулакову дапамог вярнуцца ваенурач Ваенна-медыцынскай акадэміі Г. І. Аляксееў. Неаднаразовыя пераліванні крыві і перасадка касцявога мозгу далі свае вынікі.

З таго часу радыяцыйны апёк рук і ног Івана Пятровіча не загойваецца. Кулакову вызначылі другую групу інваліднасці і пенсію ў 32 рублі. Былыя камандзіры дапамаглі яму ўладкавацца на беразе мічманам, дзе і праслужыў Іван Пятровіч да 1980 года.

Так у барацьбе з хваробай, раўнадушшам акружаючых і чыноўнікамі розных рангаў мінулі гады. Наўрад ці тады людзі ведалі, да якіх вынікаў для ўсяго жывога мог прывесці выбух атамнага рэактара і якой цаной яго ўдалося прадухіліць.

На здымках: І. П. Кулакоў (сучаснае фота); пасля аварыі. У санаторыі (злева направа) старшы памочнік **В. Н. Енін**, капітан 3-га рангу **А. С. Козыраў** і галоўны старшына **І. П. Кулакоў** (восень 1961 года).

Фота ТАСС.

Музыканты — ахвярам Чарнобыля

Зусім нядаўна на вуснах людзей усяго свету зноў загучала слова «Чарнобыль». Шырокамаштабныя мерапрыемствы, прысвечаныя 5-й гадавіне з дня аварыі на ЧАЭС, ахапілі літаральна ўсе краіны. Тым часам і у Мінску прайшлі дзве дабрачынныя музычныя акцыі, якія пакінулі глыбокі след у памяці жыхароў рэспублікі і прынеслі рэальныя грашовыя сродкі для аздараўлення дзяцей.

Першая з іх «Музыканты свету — дзецям Чарнобыля» праходзіла на стадыёне «Дынама». Перадгісторыя гэтых канцэртаў даволі незвычайная. Некалькі месяцаў назад у Ліверпуль з'ехаліся прадстаўнікі музычных калектываў Англіі і вырашылі сабраць як мага больш сродкаў для чарнобыльскіх дзяцей у сябе на радзіме, а таксама правесці адпаведныя дабрачынныя канцэрты ў Мінску і Кіеве. Дзеля гэтага яны стварылі арганізацыйны камітэт і праз газету «Дэйлі экспрэс» звярнуліся да музыкантаў свету і ўсіх грамадзян Англіі са зваротам аб дапамозе. У рэдакцыю газеты пачалі прыходзіць тысячы пісьмаў з дзесяццю, трыццаццю, пяцюдзесяццю фунтамі стэрлінгаў. Простыя людзі ахвяравалі, колькі маглі. А вось, напрыклад, суперзорка сусветнай музыкі Кліф Рычард яшчэ 7 студзеня даў дабрачынны канцэрт, збор ад якога склаў 70 тысяч фунтаў стэрлінгаў. Іншыя выканаўцы таксама збіралі грошы сваімі канцэртамі.

Тым часам аргкамітэт напружана працаваў, знайшоў кантакты з зацікаўленымі беларускімі арганізацыямі, і ўжо 26 сакавіка (за месяц да жалобнага юбілею) газета «Дэйлі экспрэс» змагла ўпэўнена надрукаваць наступнае: «Асабліва мы ганарымся нашым дачыненнем да двух рок-канцэртаў з удзелам зорак, якія пройдуць 25—26 красавіка (яны праходзілі крыху раней. — **Аўт.**) у Мінску і Кіеве. Кожны атрыманы пені будзе выкарыстаны для дапамогі дзецям Чарнобыля, бязвінным ахвярам гэтай жудаснай трагедыі».

Арганізатарамі канцэртаў у Мінску выступілі фірма «МААП інтэрнэшнл», рэспубліканская дырэкцыя нацыянальна-мастацкіх праграм і асацыяцыя «Будучыня». Але, нягледзячы на дабрачыннасць акцыі, патрэбны былі грошы для правядзення музычнага шматгадзіннага марафону. І яны знайшліся. У якасці генеральнага спонсара выступіла асацыяцыя «БелЭКС». Уклалі свае сродкі мінскія фірмы «Ранар», «Эніён-Дысна», вытворчае аб'яднанне «Крыніца», а таксама фірмы з Масквы і Канады.

Да пачатку акцыі было ўжо сабрана 200 тысяч фунтаў стэрлінгаў, і вядомыя савецкія і замежныя музыканты прыехалі ў сталіцу Беларусі. 23 і 25 красавіка ўсе тыя, хто прыйшоў на стадыён «Дынама», змаглі ўбачыць грандыёзнае, нават у маштабах краіны, шоу. Тэхнічнае абслугоўванне канцэртаў апраўдала ўсе самыя смелыя надзеі. Вядучы музычны крытык Савецкага Саюза Арцём Троіцкі, які спецыяльна прыбыў у Мінск, сказаў нам, што ён быў прыемна здзіўлены якасцю гуку, святла і сцэны. І нездарма, бо выкарыстоўвалася гукавая сістэма магутнасцю 60 тысяч ват.

А адкрыла канцэрт амерыканская спявачка і грамадскі дзеяч Шарон Маор. Маор вельмі блізка да сэрца прыняла чарнобыльскую аварыю і, з'яўляючыся віцэ-прэзідэнтам амерыканскай радыёкампаніі «Citihope Radio», аказала грашовую дапамогу ў адзін мільён рублёў. А 26 красавіка яе муж і сын звярнуліся з тэлеэкранаў да насельніцтва Злучаных Штатаў са словамі пра Чарнобыль. Дарэчы, сама Шарон Маор адной з першых зняла аб аварыі на ЧАЭС дакументальны фільм.

У шматгадзінным музычным марафоне прынялі ўдзел таксама гурты «Біг Сціл», «ДДТ», «Калінаў мост», «Ландзісфарн», «Сі-эн», «Машына часу», іншыя вядомыя савецкія і замежныя выканаўцы.

Амаль з кожным з іх мы змаглі пагутарыць, але ўразіў нас Пітэр Катрын, вакаліст гурта «Біг Сціл». Асабліва яго словы аб тым, што аб чарнобыльскай аварыі яны ў Ліверпулі даведаліся ўжо на другі дзень пасля яе, 27 красавіка 1986 года (мы ж радасна размахвалі сцягамі на першамайскай дэманстрацыі). Акрамя таго, Пітэр паабяцаў, што пасля вяртання дамоў яны з сябрамі арганізуюць яшчэ некалькі дабрачынных канцэртаў у фонд Чарнобыля. Дзякуй яму за гэта. Дзякуй і тым, хто змог прывезці на канцэрт інвалідаў на спецыяльных аўтобусах і пасадзіць іх на лепшыя месцы каля сцэны. Дзякуй і дэтэктыўнаму агенцтву «Мэта», прадстаўнікі якога ахоўвалі выканаўцаў і каштоўную апаратуру.

Два дні гучала музыка на стадыёне «Дынама». І кожная нота сцвярджала аб тым, што зробленыя сродкі пойдуць для дзіцячых гематалагічнага і хірургічнага цэнтраў 1-й Мінскай клінічнай бальніцы, а таксама дзвюх дзіцячых бальніц Магілёва і Гомеля.

Яшчэ адна міжнародная музычная акцыя «Рок чыстай вады», сродкі ад якой пайшлі таксама ў фонд Чарнобыля, адбылася 27 красавіка ў мінскім Палацы спорту. Гэта, па сутнасці, было лагічнае завяршэнне грандыёзнага марафону, які працягваўся цэлы тыдзень і прайшоў праз Гомель, Мазыр, Магілёў і, нарэшце, Мінск. І ўсюды савецкія і замежныя музыканты сустракаліся з эколагамі, медыкамі, людзьмі, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі, кіраўнікамі мясцовай улады. Гэта што датычыцца канцэртаў у Беларусі.

А наогул жа ідэя акцыі «Рок чыстай вады» за захаванне не знішчанай дзейнасцю чалавека прыроды ўзнікла ў 1989 годзе ў лідэра рок-гурта «ЧАЙ-Ф» Уладзіміра Шахрына. Спачатку ён са сваімі сябрамі з іншых музычных калектываў удзельнічаў у дабрачынных канцэртах у Ленінградзе, а потым яны правялі цікавую акцыю. Разам з эколагамі, журналістамі, актывістамі руху «зялёных» музыканты падняліся на цеплаходзе ўверх па Волзе, збіраючы сродкі на ачыстку вялікай ракі. Найперш ініцыятары тых канцэртаў хацелі прыцягнуць увагу грамадскасці да цяжкага экалагічнага становішча ў краіне.

І вось, нарэшце, акцыя «Рок чыстай вады» прыйшла ў Мінск. Гэта стала магчымым дзякуючы дапамозе Беларускага экалагічнага саюза і міжнароднай арганізацыі «Шыфцінг тайм». А спонсарамі выступілі мінскі Палац спорту і Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод.

27 красавіка ў мінскім Палацы спорту замест звыклага лядовага катка ўзвышалася прыгожая сцэна. У канцэрце прынялі ўдзел такія вядомыя калектывы і выканаўцы, як «ЧАЙ-Ф», «Брыгада С», «Аўкцыён», «Пятля Несцерава», Эрнст Ландхауп, «Пігіс» і іншыя. Прыемна адзначыць, што свой уклад у гэту дабрачынную акцыю ўнеслі і беларускія рок-гурты «Уліс» і «7 герц» з Мінска і «Адлюстраванне» з Мазыра. Усе іх выступленні — дабрачынныя, сродкі, атрыманыя ад продажу сувеніраў, таксама пойдуць у фонд Чарнобыля.

Уладзімір Шахрын, адкрываючы сваё выступленне, адзначыў: «Галоўная мэта нашага канцэрта ў тым, каб усе мы сталі дабрэйшымі, чысцейшымі, і тады мы не дазволім, каб людзі здзекаваліся з прыроды».

Цікава, што тэлекампаніі Нідэрландаў і Бельгіі прыслалі на «Рок чыстай вады» сваіх прадстаўнікоў, а сусветна вядомая Бі-бі-сі здымала ў Магілёўскай і Гомельскай абласцях дакументальны фільм. Акрамя таго, былі акрэдытаваны прадстаўнікі многіх савецкіх і замежных сродкаў масавай інфармацыі. Гэта значыць, што людзі ў многіх краінах яшчэ раз пачуюць аб нашых экалагічных праблемах, ім стане бліжэй наша чарнобыльская бяда, і яны нам змогуць хоць чым-небудзь дапамагчы. А залогам гэтага няхай стануць словы галандскага спевака і гітарыста, які сказаў нам, што яго песні—«...аб волі, аб тым, што трэба разбурыць сцены, якія раздзяляюць людзей, і разам выратаваць прыроду».

С. СУЛКОЎСКІ,
І. КАРНЕЙ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

14 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

13.45. «Інспектар Лосеў». Тэлевізійны трохсерыйны мастацкі фільм. 1-я серыя.
14.50. «Вам, ветэраны». Тэлевізійны дак. фільм. «Салдацкія мемуары». Фільм 1-ы «Знішчальнік танкаў».
16.00. «Фрэска». Фільм-канцэрт.
16.30. Тэлебачанне—школе. Беларуская літаратура. 8 клас.
17.05. Экран дзіцячага фільма. «Добрая казка», «Шкоднік». Мультфільмы.
17.30. «Ніжагародскія лыжачнікі». Фільм-канцэрт.
18.00. «Усе кветкі зямлі». Тэлевізійны дак. фільм.
18.20. Забытая вёска. Ці ёсць будучыня ў вёскі Дзедаўка Пружанскага раёна?
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый. Калі сціхае вецер...
19.35. Рынак. У час выпрабаванняў. Арэнднае прадпрыемства. «Беларусьгуматэхніка» (г. Бабруйск).
20.05. У канцэртнай зале Полацкай Сафіі.
20.45. Калыханка.
21.00. «Чароўная нітка», «Бяроста сібірская». Тэлевізійныя дак. фільмы.
21.40. Трыбуна. Працоўны калектыў і партком. Прамая лінія.
22.40. Экран беларускага кіно. «Бацька». Маст. фільм.
0.10. Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

15.00. ТСН.
15.15. «Алег і Айна». Маст. фільм.
16.35. Свет захопленых. «Аўто».
16.50. К. Вебер. Уверцюра «Аберон».
17.00. Разам з чэмпіёнамі.
17.30. «Таленты і паклоннікі».
18.30. «Мерыдыян». Міжнародныя навіны.
18.45. Палітычныя дыялогі. «Сітуацыя». Аб стабільнасці палітычнага жыцця ў Таджыкістане.
19.15. Дзелавы кур'ер.
19.30. Мультфільм «Кацяня з вуліцы Лізюкова».
19.40. Упершыню на экране ЦТ. Маст. фільм «Забавы маладых».
21.00. Час.
21.45. «ВІД» прадстаўляе: «Поле Цудаў».
22.40. Да 100-годдзя з дня нараджэння М. А. Булгакава. «Слова». Літаратурна-мастацкая праграма.
0.10. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Невядомая Расія. «Усякі сам сабе тварэц і стваральнік».
17.45. Маэстра Паўлс вітае...
18.10. «І вяртаецца вецер...»
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Футбол. Чэмпіянат СССР. ЦСКА — «Спартак» (Уладзікаўказ). У перапынку (**19.45**) — Добрай ночы, малышы!; (**20.00**) — «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.45. Народны артыст СССР Алег Табакоў: «З днём нараджэння!»
22.50. «Наіўнае мастацтва». Рэпартаж з выстаўкі.
23.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.15. Тэма з варыяцыямі. «Дом на Поварскай».
0.15. «Чытае Д. Жураўлёў». Фільм-канцэрт.

15 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Песня жытнёвага поля». Кінанарыс.
9.00. Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 8 клас. Суровая праўда вайны. Аповесць В. Быкава «Жураўліны крык».
9.35. Ліра. Літаратурна-мастацкі відэаканал.
11.20. «Кракадзіл пустыні». Кінанарыс.
11.35. Да 100-годдзя з дня нараджэння М. А. Булгакава. «Белая гвардыя». Спектакль Саратаўскага акадэмічнага тэатра драмы.
12.45. Камера даследуе мінулае. «Здрадніцы». Фільм аб жонках «ворагаў народа».
13.45. «Інспектар Лосеў». Тэлевізійны маст. фільм. 2-я серыя.
14.55. Амерыканскі футбол. Першынство сусветнай лігі.
15.55. «Сюіта для чатырох труб». Фільм-канцэрт.
16.25. Праграма перадач.
16.30. Мультфільмы. «Чыпаліна», «Тайна краіны Суніцы».
17.30. «Дзеці Чарнобыля — боль і надзея».
18.00. Па роднай краіне. Дак. фільмы «Ахоўваецца дзяржавай», «Паклон з Саратава».
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый.
19.35. Аспекты. Што можа калектыў? Саўгас «Добраахвотнік» Клічаўскага раёна.
20.15. «Салаўіны дзень». Фальклорная музычная праграма.
20.45. Калыханка.
21.00. Працяг фальклорнай музычнай праграмы «Салаўіны дзень».

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Дзелавы кур'ер.
9.20. Да 100-годдзя з дня нараджэння М. А. Булгакава. «Слова». Літаратурна-мастацкая праграма.
10.50. «Таленты і паклоннікі».
11.50. Мультфільм.
12.00. ТСН.
12.15. «Забавы маладых». Маст. фільм.
13.35. Прэм'ера дак. фільма «Час вяртаць даўгі».
14.00. «Парадыз-кактэйль». Музычна-забаўляльная праграма.
15.00. ТСН.
15.15. «Коннік, якога чакаюць». Тэлевізійны маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
17.30. Свет захопленых. «Дамком».
17.45. Прэм'ера тэлевізійнага дак. фільма «Калядная варажба па Булгакаву».
18.15. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
19.15. «Капіталізм у чалавечым абліччы». Тэлевізійны нарыс.
19.50. Старадаўнія рамансы. Выконвае І. Кабзон.
20.05. «Забойства ў доме вікарыя». Тэлевізійны маст. фільм (Вялікабрытанія). 1-я серыя.
21.00. Час.
21.40. «Забойства ў доме вікарыя». 2-я серыя.
22.35. Музычнае падвор'е. Праграма тэлебачання Аўстрыі.
0.05. ТСН.
0.20. «Чао, Буйноў, чао!»
0.40. Прэм'ера тэлевізійнага маст. фільма «Гісторыя хваробы».

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Пазнаць адзін аднаго. Прэм'ера дак. фільма пра хантаў «Уцекачы з Кагалыба».
18.05. Прадпрымальніцтва: быць ці не быць? Глава 2-я «Страсці».
18.50. Тэма з варыяцыямі. Канцэрт свецкай і духоўнай музыкі.
19.20. «Паміж ценем і святлом, ці Рапіра Гамлета». Тэлевізійнае эсэ І. Залатускага.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Рускія пайшлі».
21.00 Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.45. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР. У перапынку (**23.00**) —«Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.30. «Чужы званок». Тэлевізійны маст. фільм.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Пагадненне паміж Саветам Міністраў Беларускай ССР і саветам Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі на 1991 год».
«Ці будзем жыць лепш, парушаючы законы?» Артыкул.
«Кур'ер планеты». Паведамленні з-за рубяжа.
«Не спазняцца на поезд». Пярвічная партарганізацыя: пазіцыя, вопыт, праблемы.
«Хуткасць і націск». Эканамічны рэпартаж.
«З грашамі будзе прасцей...» Працягваем размову: **«Камбінацыі з кампенсацыяй»** («СБ» за 6.04.91 г.).
«Пад засенню «пяці крыжоў». Гісторыя, як яна ёсць.
«Культурная хроніка». Падборка інфармацыі.
«У канцы нумара». Калонка для дапытлівых.

НАДВОР'Е

14 мая

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 5.09, 21.03, 15.54; Віцебск — 4.53, 20.59, 16.06; Магілёў — 4.58, 20.52, 15.34; Гомель — 5.01, 20.44, 15.44; Гродна — 5.24, 21.19, 15.55; Брэст — 5.33, 21.11, 15.38.

Сёння ўдзень надвор'е рэспублікі будзе знаходзіцца пад уплывам размытага поля паніжанага ціску, у паўднёва-ўсходніх раёнах невялікія дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве і Мінску — 14—16, Гомелі — 15—17, Гродна і Брэсце — 17—19 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак месцамі дождж, магчыма навальніца. Тэмпература паветра 15 мая ўначы 5—10, 16-га — 3—8, удзень 14—19 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Тыраж «Спортлато»

Вынікі 19 тыражу латарэі «Спортлато» «6 з 45» і «5 з 36»:
«6 з 45»: 7, 8, 34, 37, 39, 41.
«5 з 36»: 2, 4, 9, 15, 30.
(ТАСС).

Калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае спачуванне супрацоўніку рэдакцыі А. Ф. Мяснікову з выпадку напаткаўшага яго гора—смерці брата ФЕДАРА.

Намеснік галоўнага рэдактара М. В. МІХАЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 92.
Выходзіць 250 разоў на год.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12